

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET 2007. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉNEK ÉRTÉKELÉSE – AZ IGAZSÁGÜGYI ÉS RENDÉSZETI MINISZTER ÁLTAL MEGHATÁROZOTT 2008. ÉVI FŐ FELADATOK

Vezetés, irányítás, szervezetfejlesztés, ellenőrzési tevékenység

A büntetés-végrehajtási szervezet a 2007. évben stabil jogszabályi környezetben, a feladatrendszerét szabályozó normák alapján, valamint a szervezet felügyeletét ellátó igazságügyi és rendészeti miniszter által a tárgyévre meghatározott fő feladatokra összpontosítva végezte munkáját. A 2007-es évre prognosztizált finanszírozási és személyzeti gondok ellenére a büntetés-végrehajtási szervezet teljesítette a jogszabályokban meghatározott kötelelességeit, és a szakmai tevékenység számos részterületén jelentős eredményekről adhat számot.

A bv. szervek vezetési, irányítási rendszere az év folyamán jelentősen nem változott. Folytatódott a büntetés-végrehajtás költséghatékonyabb működését célzó – még a 2005-ös évben megkezdett – szervezet-racionalizálási folyamat. 2007. június 30-ával megtörtént a pilisszentkereszti és igali intézmény szervezeti összevonása, és létrejött a Bv. Szervezet Továbbképzési és Rehabilitációs Központja. A Baracskai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet, valamint a Fejér Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet összevonásával – 2007. augusztus 15-ével – kezdte meg működését a Közép-Dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet.

A szervezeti összevonások kezdeti tapasztalatai pozitívak, az új bv. szervek az eltelt időszakban zavartalanul végrehajtották az alapító okiratukban meghatározott szakmai feladatokat. Az összevont működtetés hosszútávú gazdasági hatásainak pontos értékelésére a soron következő szervezeti összevonások végrehajtása szempontjából kiemelt feladatunk.

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága szervezeti átalakításának második fázisa 2007. április 1-jei hatállyal megtörtént. Az intézkedés hatására a központi irányító szervezet létszáma 30 fővel, 130 főre csökkent, majd a 2007. novemberi állományszervezési táblázat módosítást követően 133 főre nőtt. Jelentősen átalakult az országos parancsnokság belső szervezeti struktúrája, de a szakmai területek vezetői felügyeleti rendje érdemben nem változott. Tekintettel arra, hogy az átszervezést követően jóváhagyott Szervezeti és Működési Szabályzat szerint a BVOP feladatrendszere több szaktevékenységet érintően nőtt, a lecsökkentett létszámú szakterületek csak rendkívüli nehézségek árán tudják teljesíteni rendszeres és eseti jelleggel jelentkező feladataikat. Egyes szakfőosztályok leterheltsége kritikus szintet ért el, ami a szakszerű, pontos és határidőre történő feladatellátásban folyamatos kockázatot jelent.

Az év első felében jelentkező súlyos gazdálkodási nehézségeken a szervezet szigorú, takarékos gazdálkodással és a források átcsoportosításával úrrá tudott lenni. A forráshiány kezelése és

a biztonságos működtetés garantálása éves szinten azonban csak a felügyeleti szerv által biztosított pótlólagos költségvetési támogatással volt lehetséges. A takarékos gazdálkodás és a fejezettől kapott többletforrások célirányos felhasználása együttes hatásaként a bv. szervek a 2007-es évet tartozásállomány nélkül tudták zárni.

Az előző két év tendenciáit értékelve valószínűsíthető volt, hogy a büntetés-végrehajtási szervezetnek a 2007-es évben rendkívüli személyzeti nehézségekkel kell szembenéznie. A fegyveres, rendvédelmi szerveket általában érintő – főleg a szolgálati nyugdíj szabályainak kedvezőtlen változásával összefüggő – okokon túl személyzetüket, főleg a tiszthelyettesi állományt súlyosan érintette a jövedelmek devalválódása, az őrzési pótlék rendezetlensége, egyes korábbi juttatások elmaradása, vagy csökkenése. A kedvezőtlen körülmények együttes hatására, az eddig mélypontnak tartott 2006-os évhez képest 224 fővel több, összesen 1 231 fő távozott a szervezettől 2007-ben. Ezen belül közel 500 fő vonult nyugállományba, ami mintegy 25 %-kal több az előző évinél. (Lásd a 4. sz. táblázatot!)

A 2007. év végének kedvező fejleménye volt, hogy a Független Büntetés-végrehajtási Szakszervezetek Országos Szövetsége (FBVVSZOSZ) kezdeményezésére megszületett 390/2007. (XII. 23.) kormányrendelet a fogvatartottakkal közvetlen és folyamatosan foglalkozó zászlós és tiszthelyettesi állomány őrzési pótlékát – 2008. január 1-jei hatállyal – 40%-ra emelte.

A távozók pótlása, illetve az épülő új bv. intézetek személyzetének feltöltése érdekében a bv. szervek állományába minden eddigittől nagyobb létszám, összesen 1 324 fő került felvételre, ami 30 %-kal haladja meg a 2006-os adatot. Ennek ellenére a bv. szerveknél nyilvántartott létszámhiány az év végére 649 főre nőtt, ami 254 fővel (mintegy 3 %-kal) több, mint az elmúlt és végén volt. Különösen aggasztó és a büntetés-végrehajtási pálya vonzerejének határozott csökkenését jelzi, hogy a fővárosban működő bv. intézetek mellett – ahol a szolgálat ellátás szempontjából kritikus szintet ért el a létszámhiány – az eddig kedvezőbb helyzetben lévő országos- és megyei intézetekben is állandósult a feltöltetlenség.

Az állománymozgás a végrehajtó személyzet mellett a vezetői körben is hasonló képet mutat. A vezetői személycserékben a BVOP és 19 bv. szerv, a parancsnokok, igazgatók és szervezetszerű helyetteseik 37 %-a érintett. 13 bv. szerv élén az első számú vezető, 10-ben pedig a helyettes személyében történt változás.

Az országos parancsnok általános helyettesi beosztást Biczó László bv. dandártábornok más beosztásba kerülése után 2007. május 16-tól Dömény Sándor bv. dandártábornok töltötte be,

aki Csere László bv. vezérőrnagy nyugállományba vonulását követően, december 31-étől az országos parancsnoki beosztás ellátására kapott megbízást.

A jelentős mértékű állománymozgás szakmai és finanszírozási gondokat egyaránt okozott, ezért elsősorban a szolgálatot stabilan ellátó állomány átlagon felüli áldozatvállalásának köszönhető, hogy a nagyobb kockázat ellenére a büntetés-végrehajtási feladatok ellátásának törvényességi, biztonsági mutatói nem romlottak, egyes mutatók tekintetében javultak.

Az igazságügyi és rendészeti miniszter által a 2007. évre meghatározott, kiemelt feladatokat a büntetés-végrehajtási szervezet többségében teljesítette. A szervezeti átalakításra kidolgozott intézkedések végrehajtásában elmaradtunk a tervezett ütemezéstől, bár a Dél-Alföldi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (Szeged-Nagyfa-Gyula) létrehozására irányuló előkészítő munka jelentős része megvalósult. A Közép-Magyarországi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (Állampuszta-Kalocsa) megalapításának előkészítése azonban a felmerült számos tisztázatlan és további széleskörű egyeztetést igénylő kérdés miatt elakadt.

A gazdasági társaságok működésének konszolidációja érdekében az országos parancsnokság az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításról és az azokat megalapozó intézkedésekről szóló 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozatban megjelölt és a 2007-es évre átháruló feladatokat elvégezte. Úgyszintén végrehajtottuk a Korm. határozatnak a bv. egészségügyi intézményei jövőbeni működtetésére, fejlesztésére vonatkozó feladatokat és egyeztetéseket, de ezek érdemi eredményt nem hoztak. A két feladat tekintetében a Korm. határozatot módosító 2236/2007. (XII. 15.) Korm. határozat új, 2008. december 31-i végrehajtási határidőt ír elő.

Az elmúlt évben is kiemelt feladatunk volt a PPP-konstrukcióban épülő új büntetés-végrehajtási intézetek kivitelezésével, személyzeti feltöltésével, a beüzemelés szakmai előkészítésével kapcsolatos feladatok meghatározása és végrehajtása. A tiszalöki és szombathelyi beruházás megvalósítása során felmerült számos és jelentős súlyú probléma megoldásában való közreműködés és a büntetés-végrehajtási szakmai érdekek hatékony érvényesítése minden érintett bv. szerv, különösen az országos parancsnokság részéről rendkívüli energia- és kapacitás-ráfordítást igényelt.

Tiszalökön a funkcionálisan nem megbízhatóan működő biztonsági rendszer javítása megtörtént. Az intézet betelepítése ütemterv szerint 2008. január 14-én megkezdődik, és március végére befejeződik.

Szombathelyen a létesítmény műszaki átadási folyamata 2007. december 28-án elkezdődött, ezt követően indulhat a birtokba vételi eljárás, és megkezdhető a személyzet begyakoroltatása.

A büntetés-végrehajtás szakmai ellenőrzési rendszerének jogi szabályozásában nem történt változás a 2007-es év során. A bv. szervek szintjén a szakmai, vezetői ellenőrzési rendszer gyakorlata sem változott érdemben. Az országos parancsnokság szakmai ellenőrzési gyakorlata azonban – döntően a kapacitás hiánya miatt – jelentősen módosult. A 2007. I. féléves munkatervben tervezett átfogó szakmai ellenőrzések teljesítése az országos parancsnokság átszervezése és az azzal összefüggő személyzeti intézkedések miatt gyakorlatilag ellehetetlenült. A szervezeti egységek állományának stabilizálódását követően a II. félévre a Sátoraljaújhegyi Fegyház és Börtönben, valamint az ÁBRÁND Kft.-nél, a Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben, illetve a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben tervezett átfogó szakmai ellenőrzéseket az országos parancsnokság szakmai ellenőrzési szervezetei határidőre, eredményesen végrehajtották.

A szintén munkatervi feladatként meghatározott cél- és témaellenőrzéseket az érintett szakfőosztályok végrehajtották. Az ellenőrzések tapasztalatainak feldolgozása és azok általános hasznosítására a szükséges vezetői intézkedések kiadása megtörtént.

A lényegesen nagyobb létszámú és önálló szervezeti egységként működő központi ellenőrzési apparátusra 2004-ben kialakított szakmai ellenőrzési rendszer és szabályozás egyre kevésbé felel meg a jelenlegi követelményeknek és lehetőségeknek. A szakmai, vezetői és felügyeleti ellenőrzési funkciókat hatékonyabban szolgáló új ellenőrzési rendszer kialakítása a következő év egyik kiemelt feladata.

A személyi állomány helyzete, oktatása, juttatásai, szociális helyzete

A büntetés végrehajtási szervezet 2007. évi engedélyezett költségvetési létszáma 8 236 volt. A szervezet 2007. december 31-ei zárólétszáma 8 084 főt tett ki, melyből 8 021 teljes munkaidős és 63 részmunkaidős státusszal gazdálkodtak az intézetek, intézmények és gazdasági társaságok. Ezen felül 31 tartalék-státusszal és az ország nyugati régiójában épülő új büntetés-végrehajtási intézet számára fenntartott státuszokkal rendelkezünk. A szervezet feltöltöttsége összességében 92.4%-os volt (7 473 fő), tehát romlott az elmúlt év átlagához viszonyítva. (Lásd az 1. sz. táblázatot!)

Az igazságügyi és rendészeti miniszter 2007. április 1-jei hatállyal új állományszervezési táblázatot hagyott jóvá a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága részére, mely alapján az országos parancsnokság létszáma 169-ről 130-ra csökkent, majd 2007. november 9-étől

az érintett szakterületek leterheltsége miatt 3 státusszal gyarapodott. A Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézet részére 2007. július 1-jei hatállyal – az alapító okirat kiadását követően – került jóváhagyásra az állományszervezési táblázat 280 álláshely rendszeresítésével. Az intézet birtokbavétele és a személyi állomány begyakorlása 2007. szeptember 27-én megkezdődött, a fogvatartotti állomány betelepítése a 2008. évben várható. Az ország nyugati régiójában épülő bv. intézet (Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet) 2008. március 1-jei beindításának azonban egyik legfőbb akadálya a személyi állomány feltöltetlensége lehet. Az elmúlt időszak tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a felvétel legnagyobb akadálya – a toborzási lehetőségek és eszközök kiaknázása ellenére – az alacsony illetmény, valamint a lakhatás biztosítottságának a hiánya. Az állomány lakhatási gondjait megoldhatná az intézet bástyafalán kívül álló épület szállóvá-alakítása, illetve átmeneti megoldást nyújthatna, ha az intézet legalább 20 db másfél szobás lakást bérelhetne.

A büntetés-végrehajtási szervezet létszámhelyzete 2007-ben összességében még elfogadhatónak értékelhető. Annak ellenére, hogy törvényben biztosították a szolgálati nyugdíj rögzítését, és az őrzési pótlék 2008. január 1-jétől 40%-ra emelkedett, mégis az elmúlt év magas értékeihez viszonyítottnak is növekedett a nyugállományba vonulások (493 fő, azaz a testülettől távozók 40%-a), valamint a más fegyveres szervhez történő áthelyezések száma (110 fő, azaz a testülettől távozók 9%-a). A szervezet állománymegtartó képességére és az instruktori rendszer gyengeségére világít rá a próbaidő alatti, a közös megegyezéssel, valamint a lemondással távozók számának drasztikus növekedése (390 fő, azaz a testülettől távozók 31, 6%-a). Az elmúlt évhez képest csökkent a szolgálati nyugállományba vonulások száma a vezetői állományt érintően (2007-ben 6 intézetvezető, 1 ügyvezető igazgató, 5 intézetvezető-helyettes, az országos parancsnok és 6 fő országos parancsnoksági vezető távozott a testülettől). Ehhez nagyban hozzájárult a vezetői állomány illetményeltérítése, melyet visszamenőleg, 2007. január 1-jétől hagyott jóvá a korábbi igazságügyi és rendészeti miniszter. A szervezet állománymegtartó képességének erősítése érdekében (kiemelten a fővárosi intézetek végrehajtói állományát érintően) megfontolandó a beosztotti állomány hasonló módon történő illetményeltérítése.

Fővárosi, illetve egyes vidéki végrehajtói intézeteinkben kritikus helyzet alakult ki a munkaerő-piaci helyzet és az állománymegtartó-képesség romlása miatt. A szervezet rendeltetésszerű működéséhez szükséges személyzet nem minden esetben volt biztosított, ezért az egyes intézetek különböző szintű megszorító intézkedésekre kényszerültek. Ezt az állapotot tovább nehezítette a lőfegyverhasználat szabályainak megváltozása. Az állomány negatív

hangulatát tükrözte – a helyenként aránytalan leterheltségen túl – a szolgálati panaszok számának ugrásszerű emelkedése, mely háttérben a szakközépiskolai évek szolgálati időbe történő beszámításának kérdésköre, az egyes jogszabályi rendelkezések következtelen és nem méltányos alulszabályozása, valamint a személyi állomány egyre fokozódó tehetetlensége és elkeseredése állt.

További „hangulati tényezőt” jelentett 2007-ben az ún. civilesítési folyamat beindítása. A Hszt. 2008. január 1-jei hatályú módosítása szerint kizárólag a szervezet alaptevékenységével összefüggő feladatokat ellátó beosztások tölthetők be hivatásos állományú taggal. A hivatásos szolgálati beosztásokra vonatkozó rendelet-tervezetet az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériummal együttműködve – a szakmai szempontokat és a szervezet érdekeit figyelembe véve – előkészítettük. A rendelet hatályba lépése előreláthatólag 2008 januárjában várható.

Az intézetek, intézmények a részükre biztosított jutalomkeretből gazdálkodtak 2007-ben, de olykor a szakmai szempontok előtérbe helyezésével átcsoportosításra kényszerültek. A magasabb (miniszteri, országos parancsnoki) szintű elismerésekre 2005-ben mindösszesen 15 M Ft volt biztosított, 2006-ban mintegy 18 M Ft, 2007-ben pedig közel 20 M Ft került kifizetésre jutalmazás céljából. 2007-ben a Tauffer Emil-díj kitüntetést 5 fő, a Büntetés-végrehajtási Szolgálatért Emlékplakett különböző fokozatait 77 fő kapta meg. A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetést 2 fő részére adományozott a köztársasági elnök. Miniszteri Elismerő Oklevelet 2 fő kapott.

A büntetés végrehajtási szakemberek képzése három intézményben történik. A Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási Központjában bevezető képzésen 2007-ben 905 fő vett részt. Alapfokú büntetés-végrehajtási szaktanfolyami képzésben 346 fő részesült, és 2007 szeptemberétől további 254 fő kezdte meg tanulmányait. A középfokú büntetés-végrehajtási szaktanfolyamot 191 fő végezte el, de további 281 fő részvétele tervezett 2008-ban. Felsőfokú szaktanfolyami vizsgát 78 fő tett. A számadatokat elemezve megállapítható, hogy közel háromszorosára növekedett a bevezető képzésben résztvevők száma, melynek háttérben a fluktuáció erősödése mellett a két új intézet személyi állományának képzése állt. A 14 hetes szakmai képzés pozitív tapasztalatai alapján 2008 első negyed évétől kísérleti jelleggel valamennyi újonnan kinevezett állománytag képzése ebben a konstrukcióban történik.

A Rendőrtiszti Főiskola büntetés végrehajtási szakának nappali tagozatán 2007-ben 38 fő, a levelező tagozaton 36 fő folytat tanulmányokat.

A személyi állomány szociális helyzetének javítása érdekében 2007-ben is történtek intézkedések. A teljes állomány üdülési csekket, a tiszthelyettesi, a zászlósi és az A-D fizetési osztályba sorolt közalkalmazotti állomány pedig – a be nem töltött álláshelyek megtakarításából – egyszeri rendkívüli juttatást kapott. Hangulatjavító tényező lehet a 2008. január 1-jétől felemelt őrzési pótlék, valamint a köztisztviselői illetményalap növekedése (36 800 Ft-ról 38 650 Ft-ra) is.

Családalapítási támogatásra 2007-ben 15 M Ft állt rendelkezésre és került kiosztásra (összességében 58 fő részére). Az intézeti rangsor szerint beérkező igényekről a BVOP Szociális Bizottságának javaslata alapján történt a döntéshozatal. Az intézetek 2007-től nem rendelkeznek önálló segélykerettel, ezért a központilag biztosított 10 M Ft-os segélykeretből 136 fő kapott egyszeri szociális segítyt, illetve temetési segítyt – összesen 9 476 000 Ft összegben.

A lakáscélú munkáltatói támogatásra fordítható, 2007. évre előirányzott 115 M Ft-os keretből 79 M Ft-ot használtunk fel, melyből 34 fő részére került engedélyezésre – a BVOP Szociális Bizottságának javaslata alapján – munkáltatói kölcsön. Az elmúlt évhez viszonyítottnál közel felére csökkent az engedélyezett munkáltatói kölcsönök száma, melynek okai a személyi állomány életszínvonalának, anyagi helyzetének romlása. A személyi állomány átlagéletkora csökken, és a testület fiatal, életkezdesi nehézségekkel küzdő tagjai sok esetben nem rendelkeznek a kölcsön folyósításához szükséges minimális feltételekkel (önerő, banki kölcsön igénybevétele stb.) sem.

A büntetés végrehajtás személyi állományának üdültetése a 2007. évben jelentős változásokkal valósult meg. A korábbi, a Belügyminisztérium Központi Gazdasági Főigazgatósága által biztosított családos üdülési lehetőségeket a központi közigazgatás integrált üdültetési rendszere váltotta fel, melynek koordinációs feladatait a Központi Szolgáltatási Főigazgatóság Üdülési és Oktatásszervezési Igazgatóság látja el. Az üdülők kezeléséről és a szolgáltatások biztosításáról a Humán Jövő 2000 Egészségmegőrző és Oktatási Kht. gondoskodik. Ez az ügyintézés menetében és az üdülési lehetőségek körében egyaránt változásokhoz vezetett. Jelentősen kibővült az igénybe vehető férőhelyek köre, melyek a korábbi BM-es üdülőknél sokkal magasabb színvonalú, jobb infrastrukturális kondíciókkal rendelkező környezetben fogadják az üdülni vágyó családokat. Bár a testület dolgozói közül sokan a már ismert, volt BM-es üdülők nyújtotta lehetőségeket keresték, így is közel 100 család, mintegy 400 fő vette igénybe az integrált üdültetési lehetőségeket.

Szervezetünk 2007. évben először együttműködési megállapodás kötött a Cseh Köztársaság Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságával, így ebben az évben – a már ismert

lengyelországi és szlovákiai üdülőkkel együtt – három országban kínáltunk csereüdülési lehetőséget. A korábbi években tapasztaltakhoz hasonlóan ebben az évben is rendkívül alacsony volt a jelentkezés a szlovákiai csereüdülési lehetőségre, az újonnan jelentkező csehországi utat azonban teljes létszámmal tudtuk elindítani. Az előző évek tapasztalatait figyelembe véve, a külföldi csereüdülési megállapodások teljes körű – a piaci viszonyokhoz alkalmazkodó – újragondolása indokolt. A visszajelzések alapján szervezetünk sikerrel teljesítette mindhárom ország esetében a megállapodásokban foglalt kötelezettségeit, a mintegy 80 külföldi vendég magyarországi tartózkodását színvonalas vendéglátással és programokkal tettük emlékezetessé.

Összefoglalásképpen megállapítható, hogy 2007. évben a szervezet rendeltetésszerű működéséhez szükséges személyzet nem minden esetben volt biztosított, a személyi állomány helyzetének romlása 2008-ban már ténylegesen veszélyeztetheti a szervezet biztonságos és törvényes működését. Ebből következően 2008-ban feltétlenül szükségesnek tartjuk a személyi állomány helyzetének javítása érdekében további lépések megtételét.

A személyi állomány fegyelmi és bűnügyi helyzete

A Büntetés-végrehajtási Szervezet személyi állományának túlnyomó többsége 2007-ben is felelősségteljesen, a vonatkozó jogszabályoknak és a feladatok ellátására vonatkozó belső rendelkezéseknek megfelelően végezte munkáját.

Az év közben kezdeményezett fegyelmi eljárások száma a 2006. évhez képest ugyan közel 10%-kal nőtt, de a büntetőeljárások számában jelentős, 30% fölötti csökkenés volt tapasztalható. Ennek megfelelően 60 fővel csökkent azon állománytagok száma, akiknek kötelességszegő magatartása olyan súlyú volt, hogy az büntetőeljárás kezdeményezését vonta maga után.

A szolgálati viszonyból eredő vétkes kötelességszegések megalapozott gyanúja miatt a büntetés-végrehajtási szervezet 583 tagjával szemben indult fegyelmi eljárás, ami az állomány teljes létszámának közel 8%-át jelenti. Ezek közül 105 eljárás megszüntetéssel zárult, szolgálati jogviszony megszűnése, bizonyíték vagy fegyelemsértés hiányában.

A fegyelemsértések döntő többségben a szolgálat ellátását szabályozó normák megsértésében – elsősorban késés, jelentési vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása, a szolgálati utasításban leírtak pontatlan végrehajtása – merült ki. A fegyelemsértések tárgyi súlyának megfelelően az esetek többségében elegendőnek bizonyult feddés, illetve megrovás fenytés kiszabása, és

az ügyek kisebb hányadában zárult az eljárás rendfokozatot, fizetési fokozatot, vagy a szolgálati beosztást érintő fenyítéssel. A fegyelmi jogkör gyakorlói számos esetben éltek azzal a lehetőséggel, hogy a cselekmény csekély tárgyi súlyára, az elkövető magatartására és a szolgálati rendhez való viszonyára tekintettel eljárás lefolytatása nélkül figyelmeztetésben részesítették a fejelemsértést elkövető állománytagot.

Az év során 41 személlyel szemben bizonyítást nyert a bűncselekmény elkövetése. Ez az előző évi elmarasztaló ítéletek számához képest szintén csökkenést jelent, azonban számos eljárás még jelenleg is folyamatban van.

Három esetben hozott a bíróság végrehajtható szabadságvesztésről szóló, hét fővel szemben pedig végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés büntetést kiszabó ítéletet. Jellemző büntetési nem maradt továbbra is pénzbüntetés, a hivatásos állomány 31 tagjával szemben alkalmazta ezt a bíróság, amely a többi elkövetővel szemben – a cselekmény társadalomra veszélyességének csekély foka miatt – próbára bocsátást vagy megrovást alkalmazott. Szolgálattal össze nem függő bűncselekmény miatt a személyi állomány 3 tagjával szemben szabott ki pénzbüntetést a bíróság.

A szolgálati jogviszonnyal összefüggő bűncselekmények közül legsúlyosabbnak tekinthető vesztegetés megalapozott gyanúja miatt ez évben csupán 2 fővel szemben indult nyomozás, melyből egy megszüntetéssel zárult, a másik eljárás még jelenleg is folyamatban van. Kedvező tendencia mutatkozott a hivatali visszaélések számában is, a 2006. évi 28 eljárással szemben 2007-ben csupán 10 esetben indult nyomozás ennek a bűncselekménynek a megalapozott gyanúja miatt. A tárgyi súlya miatt ugyancsak kiemelten kezelt bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt indított ügyek száma ugyancsak – 36-ról 25-re – csökkent.

A szolgálati rendet és fegyelmet sértő katonai bűncselekmények megalapozott gyanúja miatt viszonylag nagy számban, 125 esetben indult eljárás, azonban marasztaló ítélet csupán 35 ügyben született.

A büntetőeljárások számának csökkentése érdekében – kiemelkedő figyelmet fordítva a fogvatartás törvényességét sértő, ezen belül is a korrupciós jellegű bűncselekmények visszaszorítására – fokozottan működtünk együtt a Nemzetbiztonsági Hivatallal, a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatával és a katonai ügyészségekkel. Kiemelkedő eredményként értékelhető, hogy jogellenes fogvatartás vagy a szabadság elleni bűncselekmény az elmúlt négy évben nem fordult elő.

Jogi és titkársági tevékenység

Az államigazgatási egyeztetés során véleményezésre megküldött jogszabályok, előterjesztések száma közel duplájára emelkedett, a tavalyi 91-ről 162-re nőtt. Ez azt jelenti, hogy az elmúlt évben tapasztalható nagyarányú csökkenés után a 2005. évi szintre emelkedett az ilyen jellegű megkeresések száma.

2007-ben 18 IRM rendelet, utasítás kiadásának előkészítésében vettünk részt. Ezek közül a legfontosabbak elsősorban a szervezetkorszerűsítéssel, összevonással, illetve új intézet alapításával kapcsolatos jogszabályok voltak:

- a Büntetés-végrehajtás Továbbképzési és Rehabilitációs Központja (Igal) megszüntetéséről és a Büntetés-végrehajtás Továbbképzési és Konferenciaközpontja (Pilisszentkereszt) alapító okiratának módosításával kapcsolatos, a Büntetés-végrehajtási Szervezet Továbbképzési és Rehabilitációs Központját létrehozó 22/2007. (V. 24.) IRM rendelet és 23/2007. (V. 27.) IRM rendelet,

- a Tiszalöki Országos Bv. Intézet alapításáról szóló 34/2007. (VI. 28.) IRM rendelet, valamint

- a Fejér Megyei Bv. Intézet megszüntetéséről és a Baracska Országos Bv. Intézet alapító okiratának módosításával kapcsolatos, a Közép-Dunántúli Országos Bv. Intézetet létrehozó 39/2007. (VIII. 14.) IRM rendelet és 40/2007. (VIII. 14.) IRM rendelet.

Önálló rendeletként, a 44/2007. (IX. 19.) IRM rendeletben jelent meg a bv. szervek területére történő be- és kilépés szabályozása.

Ugyancsak közreműködtünk a BVOP Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításában, amely hosszú előkészítő munkát követően a 11/2007. (IK 9.) IRM utasítással került kiadásra.

A kiadott intézkedések száma a tavalyi 63-ról 45-re csökkent, közülük minden ötödik visszavonásról rendelkezett. Így sikerült elérnünk, hogy a hatályos intézkedéseink számát kb. 20%-kal csökkentettük, amíg a múlt év végén 310 belső intézkedést tartottunk nyilván, addig 2007. december 31-én 243 intézkedés szerepelt a nyilvántartásunkban. (A hatályos országos parancsnoki intézkedések a büntetés-végrehajtási szervezet honlapján – www.bvop.hu – olvashatók.)

A peres ügyek száma a tavalyi 20%-os növekedéshez képest ismét 20%-kal nőtt, így összesen 43 ügyben jártunk el. Az ügyek kb. egyharmada továbbra is munkaügyi per.

A 2008. évi fő feladatok meghatározásánál javasoljuk, hogy a belső intézkedések tekintetében a deregulációs felülvizsgálat folytatódjon tovább.

Biztonsági tevékenység

2007. évben a biztonsági tevékenységet a folyamatosan szűkülő anyagi lehetőségek ellenére a törvényes, szakszerű végrehajtás jellemezte.

A biztonsági feladatokat ellátó állomány szakmai felkészítésének helyzeténél nem kerülhető meg az a tény, hogy a biztonsági tisztek továbbképzésére utoljára 1999-ben került sor. Az ellenőrzések során rendre megállapítható, hogy bizonyos hiányosságok és szabálytalanságok a biztonsági tisztek szakmai módszertani felkészítésének hiányosságaiból erednek. A végrehajtó állomány szakmai felkészültsége ennek megfelelően minősíthető. Az évenként tervezett – és olykor a pénzhány miatt csökkentett számban megtartott – képzések 2007-ben minden bv. szervnél kiegészültek egy soron kívüli oktatással, ahol a lőfegyverhasználat szabályainak módosulásából eredő változásokat ismertették a teljes személyi állomány részére. Ez a gyakorlatban lőfegyverrel szolgálati feladatot ellátó állomány részére folyamatosan ismétlődő feladat volt, melynek célja az új szabályok készség szintű elsajátítása volt. Májusban a biztonsági osztályvezetők, biztonsági vezetők egynapos központi továbbképzésén a résztvevők az aktuális kérdések mellett a lőfegyverhasználat szabályainak változásából eredő feladatokról kaptak iránymutatást. Az érintett bv. intézetek kábítószer-kereső kutyái és azok vezetői részére ötnapos központi továbbképzés megtartására került sor az Állampisztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben.

Az év során – takarékosági okokból – a bv. szervek lehetőséget kaptak, hogy a lövészetek számát a felére csökkentsék, nem veszélyeztetve ezzel az előírt lőgyakorlatok végrehajtását. Általában a lövészetek során került sor az állomány alaki oktatására is, mely a sorkatonai szolgálat felfüggesztése miatt egyre nagyobb hangsúlyt kap minden bv. intézetben.

A biztonsági tevékenység központi szabályozottsága teljes körű, a hatályban lévő intézkedések alapvetően megfelelő tartalmúak. Ettől függetlenül a deregulációs folyamat részeként megkezdődött az intézkedések, körlevelek felülvizsgálata, több intézkedés visszavonásra került, a tartalmi felülvizsgálat 2008. évben is kiemelt feladat lesz. A szabályozás terén is a legfontosabb feladat a lőfegyverhasználat szabályainak változásából eredő központi és helyi szabályozók módosításainak elvégzése volt. Az év során kiadásra került a Bv. Szervezet Alaki Szabályzata. Az intézetek helyi szabályozásai alapvetően mindenhol jól szolgálják a biztonsági feladatok végrehajtását.

A szolgálatok tervezésével, szervezésével összefüggő feladatok 2007-ben is kiemelt hangsúlyt kaptak, mert a bv. szervek pénzügyi nehézségei a szolgálatteljesítési idő folyamatos csökken-

tésére ösztönzik a bv. szervezetet. Több helyen sikerült is a túlszolgálatokat csökkenteni, azonban általánosan elmondható, hogy a biztonsági feladatok teljesítése során jelentkező kockázatvállalás esetenként – kényszerből – már átlépte az ésszerű határt.

A személyi állománnyal kapcsolatban a legtöbb helyen az egészségügyi okok miatti nagyszámú távollét, illetve a státuszok feltöltése jelentette a legnagyobb nehézséget. Az évek során jellemző fluktuáció – részben a nyugdíjszabályok kedvezőtlen változásától való félelem miatt – 2007-ben felerősödött. Nagyon sok helyen a szakterületi vezetők személye is változott, így az első számú vezetők részéről a biztonság még nagyobb odafigyelést igényel.

2007-ben is több bv. intézet kért engedélyt az akciócsoport működtetésének szüneteltetésére. Sajnos mára ezek a speciális felkészültségű személyekből álló csoportok szinte sehol sem tudnak megfelelni a létrehozásukkor kitűzött célnak. Egyrészt a fluktuáció kihatással van erre a területre is, másrészt a fokozott igénybevételre vonatkozó elvárások miatt, továbbá az egyéb szolgálati leterheltségből eredően egyre kevesebben vállalják ezt a plusz igénybevételt. A költségvetési források hiánya és a kedvezőtlen létszámviszonyok miatt az intézeteknek nincs elég lehetőségük a megfelelő szintű képzések, felkészítések feltételeinek biztosítására.

A fogvatartottak őrzése, felügyelete, ellenőrzése jó színvonalon zajlott. A fogvatartottak 2007-ben nem követték el a bv. intézet rendjét, biztonságát kiemelten súlyosan sértő cselekményeket (terrorcselekmény, fogolyzandulás, rombolás, kitörés). Terrorcselekmény előkészületét – fogvatartotti jelzés alapján – 2 esetben 4 főt érintően jelentettek. Fogvatartottak általi közveszély-okozás, szándékos tűzgyújtás 3 esetben történt, mely a 2006. évhez képest (7 eset) csökkenést jelent.

A fogvatartottak személyi állománnyal szembeni erőszakos fellépése az előző évhez képest (48 eset/48 fő) jelentősen emelkedett, tárgyévben 58 esetben 58 fő követett el hivatalos személy elleni erőszakot.

A fogvatartottak egymással szembeni erőszakos viselkedését vizsgálva összességében szintén emelkedő tendencia figyelhető meg. Súlyos testi sértést (54 esetben 67 fő) is többen követték el (2006-ban 50/61), a szemérem elleni erőszak (38 eset/66 fő) viszont a 2006. évhez képest (15 eset/31 fő) több mint a duplájára emelkedett. Azok jelentős számát fiatalkorú fogvatartottak követték el. A kényszerítési esetek száma (64 eset/118 fő) csökkenést mutat (2006-ban 77 eset/133 fő). Öngyilkosságot 5 fő követett el. Két esetben emberölés kísérletének megalapozott gyanúja miatt történt feljelentés.

A fogvatartás biztonsága értékelésénél mindenképpen külön ki kell emelni, hogy a tárgyévben

egy esetben fiatalkorú fogvatartottak emberölést követtek el a zárkatársuk sérelmére. Az eset tanúságait külön bizottság vizsgálta.

Fogolyszökést 2007-ben 5 esetben 5 fő valósított meg (1 fő zárt intézetből, 3 fő mezőgazdasági jellegű munkáltatást folytató intézet külső munkahelyéről, 1 fő pedig előállítás közben). Ez a szám az előző évhez képest (6 eset/6 fő) csökkent. Az 5 esetből kiemelés érdemel a zárt intézetből történt szökés, ahol több személyi állományi tag együttes hibája, figyelmetlensége járult hozzá az eseményhez, illetve az előállításról történő szökés, ahol szintén a személyi állomány tagjának nem kellően körültekintő munkavégzése okozta az eseményt. A fogvatartottakat viszonylag rövid időn belül elfogták.

A fogvatartotti körletek biztonsági helyzetét jellemzi, hogy fogolyszökési kísérletet (2006-ban 3 eset/3 fő) és fogolyszökés előkészületét (2006-ban 2 eset/2 fő) tárgyévben egyet sem jelentettek. A fogolyszökés vétsége (7 eset 7 fő) a 2006. évihez képest a felére csökkent.

2007-ben 1 209 db mobiltelefon előtalálását jelentették az intézetek, ez a szám az elmúlt években folyamatosan emelkedett. Ebből 1 004 db-ot már az intézet valamely területén találtak meg, és 205 db-ot sikerült még idejében kiszűrni (postai küldeményben vették észre). Sajnos e tárgyban a korábbi években kiadott körlevelek hatására bevezetett intézkedések továbbra sem érik el a kellő hatást. Megnyugtató megoldást a készülékek működésének akadályozása jelentene, azonban ennek jogszabályi feltételei nem állnak fenn. A kérdés rendezése előkészítés alatt van.

A bv. szerveket közvetlen támadás nem érte, azonban egy esetben az egyik bv. intézetből jelentették, hogy a toronyban szolgálatot teljesítő állományi tagra – feltehetőleg légpuskával – rálőttek. A bv. intézetek ellen irányuló telefonos fenyegetést, illetve szolgálati gépjármű elleni támadást nem jelentettek. Az év elején az egyik, fegyház és börtön funkciókat ellátó bv. intézet kapott egy névtelen levelet, amelyben fenyegetést fogalmaztak meg arra az esetre, ha az egyik fogvatartottat nem engedik szabadon. Az intézet a szükséges intézkedéseket megtette.

A fogvatartottak munkáltatásához kapcsolódó biztonsági tevékenységek 2007. évben is jó színvonalon zajlottak. Az év közben bekövetkezett 3 fő szökése külső (mezőgazdasági) munkahelyről történt, ebből 2 főt ellenőrzéssel, 1 főt pedig felügyelettel foglalkoztattak. Továbbra is kiemelt figyelmet érdemel a bv. intézetek, illetve a fogvatartottak foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaságok közötti együttműködés javítása a biztonság terén.

A fogvatartás biztonsága szempontjából a legkritikusabb tevékenység a fogvatartottak intézeten kívüli mozgatása. Az előállítási és szállítási feladatok az előző évhez (2006-ban 47 828 eset) képest csökkentek, azonban a büntetés-végrehajtási intézetek által foganatosított (bíróságra,

ügyészségre, szakértőhöz, közjegyzőhöz, orvosi szakrendelésre történt) előállítások száma ez évben is jelentős volt (15 782 fő, 39 626 eset).

2007-ben összesen 61 646 fő (50 284 fő kör- és 11 362 fő cél-) szállítására került sor. Ez a szám 2006-ban 69 910 fő volt. A továbbra is nagy esetszámok ellenére a fegyelmezett, körültekintő végrehajtásnak köszönhetően a fenti tevékenységet sikerült szakszerűen végrehajtani. Egy esetben történt esemény, melynek során a felügyelő a bilincs tárgyhoz rögzítése során nem volt kellőképpen körültekintő, így a fogvatartott meg tudott szökni. Az év során az előállítási-, szállítási feladatok végrehajtását 19 esetben akadályozta valamilyen körülmény. 14 esetben a szállítójármű hibásodott meg, 3 esetben pedig a fogvatartott rosszullete okozott átmeneti fennakadást. Szállítójármű 2 esetben szenvedett balesetet. Az egyik esetben 3 fő felügyelő és 3 fő fogvatartott sérült meg. Sajnos mindkét esetben megállapítható volt a gépjárműveket vezető állományi tagok felelőssége. Előállítás az év során 47 esetben maradt el, melyből 6 következett be a büntetés-végrehajtás hibájából.

A fegyverzet tekintetében az év során nem történt változás, azonban a nehezedő alkatrészutánpótlás miatt egyre nagyobb gondot okoz a sörétes- (Mossberg) és golyópuskák (MC-9) karbantartása, javítása. A fegyverzet kapcsán fontos kiemelni, hogy a lőfegyverhasználat szabályainak változása miatt a bv. szervek vezetői felülvizsgálták az őrzési rendszerüket, indokolt esetben változtattak a szolgálati feladatokhoz kiadott fegyverek típusán.

A mozgáskorlátozó-, illetve kényszerítő eszközök alapvetően megfelelő számban állnak az intézetek rendelkezésére, de továbbra is gondot jelent a rossz műszaki állapotuk, illetve az elhasználódott eszközök pótlása. A beszerzések 2006-ban intézeti hatáskörbe kerültek, de mivel a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása a megváltozott lőfegyverhasználat miatt előtérbe került, ezért a BVOP Biztonsági és Fogvatartási Ügyek Főosztálya az év során kétszer is vásárolt ilyen eszközöket, melyek elosztása részben megtörtént. A szolgálati kutyák tekintetében nem történt kiemelést érdemlő esemény. A bv. szerveknek a legnagyobb gondot a leselejtezett állatok pótlása okozza.

A biztonságtechnikai rendszerrel kapcsolatban az év során érdemi változás nem történt. A PPP-konstrukcióban épülő bv. intézeteket leszámítva, sajnos komolyabb rendszer-fejlesztésre továbbra sem nyílt lehetőség. A Fiatalkorúak Bv. Intézetében (Tököl), illetve a Pálhalmi Országos Bv. Intézet két objektumában még mindig nincs az állomány munkáját segítő biztonságtechnikai rendszer. Sajnálatos, hogy az Egységes Digitális Rádiórendszer (EDR) kiépítése sem zajlott megfelelő ütemben, így továbbra is csak az intézetek kisebb hányada rendelkezik

ilyen berendezéssel. Ez komoly biztonsági kockázatot jelent, mert a több mint 20 éve üzemelő URH-rádiók a legtöbb helyen már napi használatra alkalmatlanok.

A büntetés-végrehajtási szervezeten belül a védelmi tevékenységgel foglalkozók körében a 2007-es év jelentős személyi változásokat hozott. A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságán működő Védelmi Főosztály a BVOP átszervezésével megszűnt. A védelmi feladatokat a Biztonsági és Fogvatartási Ügyek Főosztályán egy kiemelt főreferens látja el. A bv. intézetekben a védelmi feladatok elvégzéséért felelős munkatársak többsége nyugdíjba vonult. A 2007. évben 22 fő kapott új „M” tiszti megbízatást.

A büntetés-végrehajtás 2007. évben a honvédelmi, polgári- és katasztrófavédelmi tevékenységét a korábban kijelölt irányban folytatta tovább. Biztosította a folyamatos készenlétet, valamint folytatta az állomány felkészítését, a felkészülés okmányainak karbantartását. Teljesítette a jogi szabályozás változásaiból adódó feladatokat.

A rendvédelmi szervekkel való együttműködés tekintetében az év során kiemelést érdemlő esemény nem történt. A bv. intézeteknek a Rendőrség és a Határőrség integrációja miatti változásokból eredően 2008. évben felül kell vizsgálniuk az együttműködési megállapodásaikat. Összességében megállapítható, hogy a biztonsági tevékenység végrehajtása 2007-ben is jó színvonalon, törvényes keretek között történt. A szakterületért felelős vezetők az egyre szűkülő anyagi lehetőségek miatt bizonyos esetekben az észszerű kockázatvállalás határának átlépésére kényszerültek. Az év során a biztonságot érintően a legkiemeltebb feladat a lőfegyverhasználat szabályainak változásából eredő szabályozási, illetve oktatási tevékenység volt. Emiatt, és az állomány viszonylag magas fluktuációja miatt a bv. szervek vezetői nagyobb figyelmet fordítottak a szakterület gondjainak megoldására.

Fogvatartási ügyekkel kapcsolatos tevékenység

A 2007. évben a büntetés-végrehajtási intézetekben és intézményekben (továbbiakban: bv. intézet) elhelyezett fogvatartottak létszáma az előző évekhez képest tovább csökkent. Az átlaglétszám 2005-ben 16 300 fő, 2006-ban 15 706 fő, 2007-ben 14 897 fő volt.

Az elhelyezési körülmények az év során minimálisan javultak. Az összes fogvatartotti létszám (az év elején 14 821 fő) folyamatosan csökkent (az év végén 14 353 fő), így a telítettségi mutató a 2007. január 1-jei 130 %-ról az év végére 128 %-ra változott. Az intézetekben elhelyezhető fogvatartotti létszám 2007. december 31-én 11 252 fő, a két egészségügyi intézményben 608 fő,

összesen: 11 860 fő volt. A bv. intézetek átlagos telítettségi mutatója 2007-ben 132% (2006-ban 138%, 2005-ben 145%) volt. (Lásd a 8. sz. táblázatot!)

A csökkenő börtönnépesség ellenére a bv. intézetek – a kecskeméti és a pécsi Fiatalkorúak Regionális Bv. Intézete, illetve a Veszprém Megyei Bv. Intézet kivételével – komoly elhelyezési nehézségekkel küzdöttek.

Az Európa Tanács Kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód, büntetés megelőzésére létrehozott Európai Bizottsága (CPT) Magyarországon 2007. január 30. és február 1. között tett látogatása nyomán készített jelentése – amely a www.bvop.hu honlapon olvasható – is megállapította a magyarországi bv. intézetek túlzásfokát.

Az előzetesen letartóztatottak száma (2007. december 31-én 3 822 fő) az év folyamán folyamatosan növekvő tendenciát mutatott, ami egyes megyei bv. intézetekben kirívó zsúfoltságot okozott az év folyamán. A legmagasabb telítettségi átlagok a Hajdú-Bihar Megyei Bv. Intézetben (180 %), a Baranya Megyei Bv. Intézetben (179 %), valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bv. Intézetben (175 %) jöttek létre.

Az előzetesen letartóztatottak összetétele a 2007. december 31-i állapot szerint:

	összesen	 felnőtt	fiatalkorú
Első fokú ítéletig	3 224 fő	3 074 fő	150 fő
Nem jogerős elítélt	598 fő	584 fő	14 fő
Összesen	3 822 fő	3 658 fő	164 fő

Az előzetes letartóztatás tartama átlagosan – a jelenleg fogva tartásban lévőket vizsgálva – 8,4 hónap. (2006. évben az előzetes letartóztatás átlagos tartama 8,1 hónap volt.) A 2006-os 542 főről 578 főre nőtt azok száma, akik egy évet meghaladóan voltak előzetes letartóztatásban. (2005. december 31-én 604 fő volt hasonló helyzetben.) A 3 822 főből 113 főt tett ki azoknak a fogvatartottaknak a száma, akik 2 évet meghaladóan voltak előzetes letartóztatásban. (Ez a szám 2006-ban 81 fő volt.)

Az elítéltek létszáma 2007. december 31-én 10 259 fő, 2006. december 31-én 10 782 fő volt, az előző évi adathoz képest a csökkenés 523 fő.

Az adatokból megállapítható, hogy az elítéltek többsége (58 %) börtön fokozatú volt,

a férfiak–nők aránya az elmúlt évekhez hasonlóan változatlan mértéket (megközelítőleg 94% : 6%) mutatott. Az elítéltek közül mindenki köztörvényes bűncselekmény elkövetése miatt töltötte szabadságvesztését.

Az elítéltek végrehajtási fokozatonkénti bontásban:

		összesen	férfi	nő
Felnőtt korúak	Fegyház	3 094	2 960	134
	Börtön	5 859	5 456	403
	Fogház	719	646	73
	Pbh. + kém. átv.	307	288	19
Fiatalkorúak	Börtön	148	140	8
	Fogház	132	128	4
Összesen		10 259	9 618	641
		100%	93.75%	6.25%

Az előélet vonatkozásában a 2007. évi az arányokat összehasonlítva az előző évi adatokkal az tapasztalható, hogy az elítélt-kategóriában az első büntényesek aránya 7 %-kal csökkent, a többszörös visszaeső elítéltek aránya lényegében nem változott (tavaly 23 % volt), míg a visszaesőké pedig kismértékben növekedett (2006-ban 26,9 % volt).

Az elítéltek előélet szerinti megoszlása a 2007. december 31-i állapot szerint:

Első büntényes	4 446 fő	43,3%
Visszaeső, kül. visszaeső	2 883 fő	28,1%
Többszörös visszaeső	2 297 fő	22,4%
Nincs megállapítva	633 fő	6,2%
Összesen	10 259 fő	100%

A külföldi állampolgárságú fogvatartottak számában az előző évhez viszonyítva jelentős változás nem volt tapasztalható, 3 fős növekedést mutatott ki a statisztika.

Külföldi állampolgárságú fogvatartottak:

Előzetesen letartóztatottak		354 fő
Elítéltek	Fegyház	73 fő
	Börtön	103 fő
	Fogház	5 fő
Kényszergyógykezelt		2 fő
Pbh. + közérdekű munka		3 fő
Idegenrendészeti őrizetes		0 fő
Elzárásra beutalt		1 fő
Összesen		541 fő

2007-ben 1 143 büntetés-félbeszakítási kérelmet nyújtottak be (2006-ban 1 728-at). Az előző évhez képest nem csak kérelmek száma csökkent jelentősen, hanem az engedélyezések száma is: mindössze 179 esetben (2006-ban 527 esetben) engedélyezte a döntésre jogosult a megszakítást. Az engedélyezett büntetés-félbeszakítások számának csökkenése elsősorban annak tudható be, hogy 2007-ben nem állt fenn az a 2006-ban kialakult helyzet, amikor az országgyűlési képviselői választásra, illetve az önkormányzati választásra a kérelmet benyújtó elzárásosra utalt személyeket el kellett engedni, hogy a bv. intézetben kívül, a lakóhelyükön szavazhassanak.

Engedélyezett büntetés-félbeszakítási kérelmek:

Engedélyezve	Eset
Miniszteri hatáskörben	11
Országos parancsnoki hatáskörben	20
Intézetparancsnoki hatáskörben	148
Összesen	179

A félbeszakításra bocsátottak közül 4 fő nem jelentkezett az előírt időben az intézetben, ez az engedélyezett kérelmeknek mindössze 2%-a.

Hivatalból történő büntetés-félbeszakítás:

Kegyelmi kérvény	1 eset
Perújítás	16 eset
Felülvizsgálati eljárás	4 eset
Nem jogerős összbüntetés lejár	1 eset
Szülő nő	0 eset
Egyéb	36 eset
Összesen	58 eset

Rövid tartamú eltávozás jutalomban 1 018 fő elítélt részesült, 1 480 esetben. Az esetek száma csökkent az előző évhez képest (2006-ban 1 219 fő, 1 737 eset). 2007-ben 4 alkalommal nem jelentkeztek az előírt időben a rövid tartamú eltávozásra bocsátottak.

Fegyház	33 fő	45 eset
Börtön	491 fő	687 eset
Fogház	490 fő	743 eset
Fk. börtön	3 fő	3 eset
Fk. fogház	1 fő	2 eset
Összesen	1 018 fő	1 480 eset

Kimaradás jutalmat 264 fő 417 esetben kapott. (Ezek a számadatok 2006-ban 316 fő, illetve 590 eset voltak.) A kimaradásra bocsátottak közül a bv. intézetbe 1 fő nem tért vissza.

Fegyház	43 fő	74 eset
Börtön	133 fő	220 eset
Fogház	79 fő	106 eset
Fk. börtön	6 fő	14 eset
Fk. fogház	3 fő	3 eset
Összesen	264 fő	417 eset

Súlyos beteg hozzátartozó meglátogatását 250 esetben engedélyezték, 63 esetben felügyelettel (2006-ban 234 esetben, ebből 65 esetben felügyelettel). Az ilyen jogcímen elengedett fogvatartottak közül 1 fő nem jelentkezett időben.

Az enyhébb végrehajtási szabályok (EVSZ) hatálya alá helyezve 271 fő volt, melyből 212 fő kérelemre került az enyhébb végrehajtási szabályok hatálya alá. (2006-ban 437 fő volt az EVSZ hatálya alá helyezettek száma, közülük 137 fő kérelemre került az enyhébb végrehajtási szabályok hatálya alá.)

Az EVSZ-es elítéltek létszáma 2007. december 31-én 136 fő (2006. december 31-én 180 fő) volt. Az enyhébb végrehajtási szabályok alá helyezett elítéltek közül 17 fő esetében a bv. bíró megszüntette az EVSZ alkalmazását. (Lásd a 18. sz. táblázatot!)

Az eltávozások száma 3 235 volt (2006-ban 3 033 eset), az eltávozottak közül mindenki jelentkezett a szabadságvesztés továbbtöltésére.

Enyhébb fokozatba helyezésre az intézetek 3 333 esetben tettek előterjesztést, 1 568 esetben azt a bv. bíró engedélyezte. A 3 333 esetből 3 002 esetben az elítélt vagy védője kérelmére történt az előterjesztés, melyből 1 355 esetben adott helyt a bv. bíró a kérelemnek, míg 1 552 esetben elutasította azt. A szigorúbb fokozatba helyezésre 49 előterjesztés készült, 35 esetben rendelte el a bv. bíró az eggyel szigorúbb fokozatba helyezést. (Lásd a 19. sz. táblázatot!)

Átmeneti csoportba helyezésre 110 esetben tettek előterjesztést a bv. intézetek, átmeneti csoportban 2007. december 31-én 140 fő volt. (A létszám folyamatos csökkenést mutat: 2006-ban 157 főt, 2005-ben 170 főt tett ki).

Pártfogó felügyelet elrendelésére 389 fő esetében tettek előterjesztést, míg pártfogó felügyelet alá helyezésre 1 786 fő esetében került sor.

Feltételes szabadságra bocsátás iránt 7 987 esetben tettek előterjesztést, azt a bv. bíró 6 800 esetben engedélyezte. (2006-ban 8 267 előterjesztés alapján 7 025 esetben született engedélyezés). A 2007. évi előterjesztések közül 139 esetben terjesztettek elő az elítéltek kérelmet feltételes szabadságra bocsátás iránt, 70 esetben engedélyezte azt a bv. bíró. 2007-ben 11 526 fő fogvatartott kapott jutalmat, összesen 35 401 alkalommal, ami az előző évhez képest viszonyítva 3 004 eseti növekedés jelent.

A fegyelmi fenytések száma 478 esettel csökkent 2006-hoz képest, mivel 2007-ben összesen 9 283 fenytést szabtak ki, míg a korábbi évben 9 761-et.

A fogvatartottak iskolai végzettségének szintje viszonylagos állandóságot mutat, a börtönnépesség nagyon lassan tolódik el a képzetlenebb réteg felé. A büntetés-végrehajtás

alapvető feladata továbbra is az általános iskolai oktatás és a szakképzés biztosítása.

A korábbi évek szakmai segítségnyújtása 2007. évre meghozta az eredményét, az oktatás kizárólag külső források bevonásával valósult meg. A bv. szervezet biztosítja a működéshez szükséges tárgyi feltételeket, amelyekre az oktatást, képzést végző szervezetnek költeni nem kell. A bv. intézetek a szakköri tevékenység tárgyi feltételeinek biztosítására, tanszerek, taneszközök beszerzésére, gyógyító-nevelő csoport fenntartására, e-learning oktatáshoz, számítástechnikai géppark fejlesztésére, oktatási körlet berendezésére támogatást kaptak a BVOP Biztonsági és Fogvatartási Ügyek Főosztályától. Az általános és középiskolai képzés ilyen módon továbbra is biztosított.

A bv. szervezet alapfeladatai közé tartozó betanított munkás- és szakmunkásképzés szervezésére a bv. szervezet 2007. évben költséget biztosítani nem tudott, a finanszírozási forrás megteremtése a képzők feladata lett. E lehetőséggel a kialakult együttműködéseknek, társadalmi kapcsolatoknak köszönhetően a bv. szervezet jól gazdálkodott. A képzők pályázatokból és a „Lépj egyet előre” programból – szintén pályázat útján – nyerhették el a képzésekhez szükséges anyagi forrást.

A bv. intézetekben a fogvatartottak 15,22%-a az általános iskola 8. évfolyamánál kevesebb iskolai végzettséggel rendelkezik, mely arány a társadalmi átlagnak többszöröse. A bv. intézetek mindegyikében biztosított, hogy a fogvatartottak önkéntes jelentkezés alapján általános iskolai tanulmányokat folytassanak. A korábbi évekhez hasonlóan a 2006/07-es tanévben is nappali, esti és levelező tagozatos általános iskolai képzésre volt lehetőség.

A 2006/07-es tanévben 789 fogvatartott közül 534 fő eredményesen teljesítette a tanévet, a 2007/08-as tanévben pedig 840 fő kezdte meg alapfokú iskolai tanulmányait. A bv. szervezet az elítélteknek az általános iskolai tanulmányok folytatását biztosítani tudja.

A 2007. évben esti, levelező és digitális középiskolai képzésre, valamint magántanulói viszonyban folytatott középiskolai képzésre volt lehetőség.

A bv. intézetekben biztosított a középfokú tanulmányok folytatásának lehetősége. Azokat a fogvatartottakat, akik középiskolai tanulmányok folytatására jelentkeztek, lehetőség szerint átszállítják olyan bv. intézetekbe, ahol képzésük elkezdődhet. A középiskolai tanulmányokat megkezdők többsége általában a 4 évfolyamos képzés közben szabadul, a bv. intézetben maradó, tanulmányaikat folytató fogvatartottak létszáma a képző számára gazdaságos képzés lehetőségét nem teszi lehetővé. A középfokú oktatás bv. intézeteken belüli megszervezése mégis nagyon fontos feladat, mert a 10. évfolyam befejezése után

a fogvatartottak előtt olyan szakképzésekbe való bekapcsolódás lehetősége nyílik meg, melyek szabadulásuk után nagyobb esélyt teremtenek elhelyezkedésükre. A bv. szervezettel kapcsolatban álló képzők figyelemmel vannak arra, hogy a 10. évfolyamot befejező fogvatartottak magasabb szintet biztosító szakképzéseket igényelnek.

A 2006/07-es tanévben 14 bv. intézetben folyt középiskolai oktatás, a tanév végén 497 tanulóból 358 fő eredményesen teljesített. (A 2007/08-as tanévben Tökölön, a Fiatalkorúak Bv. Intézetében is megkezdődött 30 fővel a középfokú oktatás.)

Magántanulói jogviszonyban összesen 66 fő vett részt középfokú képzésben.

Felsőfokú tanulmányokat a 2006/07. tanévben 14 fő folytatott, számuk az évek során folyamatosan emelkedik. A felsőfokú képzésben részt vevők levelező formában vehetnek részt a képzésben.

A felnőttképzés keretében megvalósított iskolarendszeren kívüli oktatás is nagy jelentőséggel bír a bv. intézetekben. A fogvatartottak 54 %-a rendelkezik szakképzés megkezdéséhez szükséges alapképzéssel. A 2007. tanévben 36 tanfolyam indult 651 fogvatartott beiskolázásával, ezek a számok az előző évhez képest csökkenést jelentenek, ugyanis 2006. évben 48 tanfolyam indult 852 fővel. A tanfolyamok többsége a „Lépj egyet előre” program keretében valósul meg, de más pályázat segítségével is folynak képzések.

Az előzetes letartóztatást végrehajtó intézetekben az előzetes fogvatartottak (az összlétszám 25 %-a) ott-tartózkodásának időtartama kiszámíthatatlan, így az oktatás nem tervezhető. Ezt figyelembe véve az előzetes letartóztatást végrehajtó intézetekben a gyorsan lefolytatható, iskolarendszeren kívüli szakképzések és a népfőiskolai képzések jellemzők. A 2007. évben indított tanfolyamokon belül megyei házakban 6 tanfolyamon 78 fő kezdte meg tanulmányait. (2006-ban 13 tanfolyamon 188 fő, 2005-ben 10 tanfolyamon 127 fő képzése folyt.) A képzéseken túl kiemelt jelentőségű a megszerzett ismeretek szinten tartását célzó, az ismereteket pótló ismeretterjesztő, kézműves, irodalmi stb. szakkörök szervezése.

A bűnmegelőzési kormányhatározat szerint a büntetés-végrehajtási intézetekben lévők társadalmi integrációjának elősegítése érdekében a szabadságvesztés tartama alatt meg kell szervezni az oktatást biztosító, a szakképző, az OKJ-s képesítést adó, köztük informatikai szakirányú képzési programokat és a kapcsolódó felnőttképzési szolgáltatásokat, valamint az álláskereső tréninget, az önismereti csoportot, a konfliktuskezelő tréninget – mint szolgáltatást.

Az önismereti és az informatikai képzéseket igény szerint biztosította a bv. szervezet a 2007. évben. Pályázati lehetőség hiányában ebben az évben sem sikerült megvalósítani a bv. dolgozók

munkaerőpiaci-tréner képzését. A személyi állomány 4 tagja viszont lehetőséget kapott a reintegrációt elősegítő holland Goldstein tréning elsajátítására.

A BVOP Biztonsági és Fogvatartási Ügyek Főosztálya 2007-ben is alacsony pénzüsszeggel gazdálkodhatott, melyből egyes szakköri tevékenységek tárgyi feltételeinek megteremtését lehetett csak támogatni.

Több intézet jó kapcsolatot alakított ki a területükön működő civil szervezetekkel, főiskolákkal, így az intézetek – szűkös anyagi helyzetük mellett – a pályázataik segítségével biztosított programokkal nagyban javították kötelezettségeink teljesítését. Kiemelendő a 2007. évben a külső előadók által tartott élménybeszámolók, koncertek, ismeretterjesztő előadások sokasága. Az ESZA Európai Szociális Alap Nemzeti Programirányító Iroda Társadalmi Szolgáltató Kht. Kábítószer-prevencióval kapcsolatos pályázatára több bv. szervezet készített pályázati anyagot.

A 2007. évben a BVOP finanszírozásában három bv. intézetben modell értékű tréning folyt, amelyen a szexuális bűncselekményt elkövetők, vagy e bűncselekmény elkövetésével gyanúsítottak vehettek részt.

Jelenlegi adataink szerint a bv. intézeteknek országos szinten 171 „külsős” szervezettel van együttműködési kapcsolatuk. A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának országos hatáskörű, valamennyi bv. intézetre kiterjedő együttműködési megállapodása 23 civil, karitatív és egyházi szervezettel van érvényben. 2007. évben a Magyar Evangéliumi Börtönmisszióval és a Magyar Helsinki Bizottsággal korábban megkötött együttműködési megállapodásokat felülvizsgáltuk, új együttműködési megállapodások megkötésére került sor.

Egészségügyi tevékenység

A büntetés-végrehajtás egészségügyi szolgálata 2007-ben is, folyamatosan és rugalmasan alkalmazkodva az egészségügyet érintő nagy léptékű változásokhoz teljesítette a jogszabályokban, intézkedésekben, utasításokban és munkatervekben elrendelt feladatait. A kodifikációs teendők között kiemelt figyelmet fordítottunk az egészségügyi tárgyú jogszabályok adaptálására, a külön eljárás lehetőségeinek kimunkálására, különös tekintettel az egészségbiztosítással összefüggő jogosultságokra. A gyakorlati végrehajtáshoz megfelelő útmutatók készültek, és az informatikai háttérrel is sikerült biztosítani. Napirenden maradt a 2118/2006. Korm. határozatban előírtak közül a bv. egészségügyi intézmények, de elsősorban az IMEI korszerű működési feltételei megteremtésének vizsgálata. Jelentős többletmunkát követelt az ÁNTSZ-szel kötött

együttműködési megállapodásból és az egyéb kötelezettségekből adódó ellenőrzések végrehajtása. Új feladatként jelentkezett a pszichológusok tevékenységének szakigazgatási felügyelete, illetve ehhez kapcsolódóan a módszertani és kábítószerügyi stratégiai irányelvek aktualizálása. Drogellenes, ártalomcsökkentő módszereinket ismertettük Brüsszelben az Európa Tanács Horizontális Kábítószerügyi Bizottsága és a magyar parlamenti képviselők eseti bizottsági ülésén is. Számottevő növekedés mutatkozott az egészségügyi tárgyú adminisztratív teendőkben, annak ellenére, hogy az ügyirat-forgalom a fogvatartotti kérelmek, panaszok, beadványok tekintetében lényegében változatlan maradt.

A személyi állomány egészségügyi ellátásában gyökeres fordulatot hozott a fegyveres, rendvédelmi szervek által működtetett egészségügyi intézmények integrációja, melynek következményeként a területileg illetékes hálózat mellett – 2007. július 1. után – már a jogutódként létrejött Állami Egészségügyi Központban vehették igénybe a szolgáltatást. Átmenetileg azonban komoly zavart előidéző probléma megoldását jelentette a Honvéd Egészségügyi Központ (HEK) részéről a feladat gyors átvállalása, és hathatós közreműködésük az első fokú alkalmassági vizsgálatok és a FÜV-eljárások végrehajtásában. A HEK szakértőivel közösen megkezdődött a pszichológiai kiválasztási- és szűrőrendszer korszerűsítésének kidolgozása is.

A BVOP Egészségügyi Főosztály keretében működő II. fokú Egészségügyi Alkalmasságot Vizsgáló Bizottság előtt megjelentek száma jelentősen, 75%-kal emelkedett, a PPP-konstrukcióban épülő intézetekbe jelentkezők nagy száma miatt. (Lásd a 24. sz. táblázatot!) Néhány százalékkal csökkent az alkalmatlannak bizonyultak aránya. Az előző évhez viszonyítva 64%-kal emelkedtek az OOSZI- és a FÜV-vizsgálatok, amelynek magyarázatát elsősorban a változó nyugdíjazási feltételek adták, de a létszámhiányból is fakadó, nehezedő munkakörülmények is előidézői voltak a valós pszichés és szomatikus alapon kialakult egészségkárosodásoknak. Súlyos betegség, rokkantság okán aránylag még mindig kevés, összesen 9 dolgozót helyeztek nyugállományba. Az öt regisztrált haláleset, illetve elhalálozott kolléga közül hárman rosszindulatú daganatos, ketten keringésrendszeri megbetegedés miatt veszítették el életüket.

Ütemezetten került sor a fizikai erőnléti felmérések előtt a szűrővizsgálatokra. A korcsoportonként kötelező pszichikai alkalmassági vizsgálatok mindenütt megtörténtek, egyrészt saját hatáskörben, másrészt a rendőrség pszichológusainak közreműködésével, de több intézetben térítéses szolgáltatás igénybe vételével. Szakember hiányában sok esetben a mentálhigiénés gondozás is külső szolgáltatókra hárult.

Az orvosi rehabilitációs programok (Hévízen, Igalon és Gyulán) az előző évhez viszonyítva 36%-kal több, összesen 794 dolgozó és igényjogosult számára biztosították az egészség és munkaképesség megőrzését. (Lásd a 23. sz. táblázatot!)

A fogvatartottak a progresszív betegellátás szintjeinek megfelelően részesültek gyógyító-megelőző szolgáltatásban. A fogvatartottak létszámának csökkenése ellenére a betegforgalmi adatokban emelkedő tendencia mutatkozott, növekedett az alapellátást igénybe vevők száma. Az orvoshoz-fordulás leggyakoribb indokát a szezonális megbetegedéseken kívül a szív-keringés-rendszeri, valamint a pszichés és a pszichoszomatikus eredetű kórképek képezték. Változatlanul magas a gondozottak és a diétás ételmezésben részesülők aránya. A külső szakintézmények igénybevétele továbbra is elsősorban a sürgősségi és egyéb indokolt esetekre korlátozódott.

A Budapesti Fegyház és Börtönben működő fizioterápiás részleg országos igényeket elégített ki, 663 reumatológiai szakvizsgálatot végeztek el, és 222 rászorult részére nyújtottak komplex kezelést. Ezt a programot egészítette ki a nagyfai és balassagyarmati fizioterápiás szolgáltatás.

Az alternatív drogkezelések közül függőséget gyógyító kezelésben 57-en részesültek, közülük az igazolást 34-en vették át. Kábítószer-használatot kezelő más ellátásra, illetve megelőző-felvilágosító szolgáltatásra a feladatra kijelölt intézetekben került sor. Év végével már 19 intézetben működött drog-prevenációs részleg, ahol 280 férőhelyen 217 önként jelentkező számára nyújtottak kezelést.

Az elhunytak száma 51 (46 férfi és 5 nő) volt. Közülük öten követtek el öngyilkosságot. A halálesetek között a vezető kórismének a keringésrendszeri megbetegedések bizonyultak, de emelkedett a rosszindulatú daganatos kórképek aránya. (Lásd a 20. sz. táblázatot!)

A bv. közegészségügyi viszonyai elfogadhatók, részben a zsúfoltság mérséklődésének, részben a higiénés fegyelem következetes betartásának köszönhetően. Folytatódott, de változatlanul fontos feladat marad a rossz állapotú, valamint elavult épületek (körletek, lakó- és szociális egységek, konyhák) ütemezett rekonstrukciója, illetve továbbra is időszerű a fekvőbeteg-ellátó intézmények helyzetének rendezése.

A járványügyi helyzetet sporadikus események jellemezték, fertőző betegség jelentősebb halmozódása 1 intézetben, 1 alkalommal fordult elő, amikor a betegek száma 89 volt. Kisebb, néhány, 4-5 személyt érintő megbetegedés 2 intézetben jelentkezett. A Vérellátó Szolgálat 2007-ben sem igényelte a fogvatartottak részéről a véradást, de új lehetőségként, 10 intézetre kiterjedően OEP finanszírozású Hepatitis C felvilágosító és szűrő- gondozó program vette kezdetét, egy kereskedelmi érdekeltégű cég által támogatva, felkért szakértők közreműködésével.

A járványügyi helyzet stabilitásának megőrzéséhez is szükséges az infrastruktúra és az elhelyezési körülmények korszerűsítése.

A bv. foglalkozás-egészségügyi szolgálata a tavalyi évben is teljesítette a jogszabályban előírt kötelezettségeit. Megkezdődött a felkészülés a jogszabályváltozásból adódó, új felüyeleti rendszerben jelentkező feladatok teljesítésére.

A fogvatartottak gyógyszerellátására fordított költség megközelítette a 260 millió forintot, ami az árváltozásokhoz mérve, rendkívül szerény mértékű, mintegy 10%-os növekedés az előző évi kiadásokhoz képest. A költséghatékonyságot – a gyógyszerrendelés megváltozott szabályainak következetes betartása, illetve a szakmailag átgondolt és megalapozott döntések mellett – a racionális és takarékos gazdálkodás eredményezte.

Nagy értékű orvosi készülékek beszerzésére az előző évhez képest, mérsékelten növelt, 33,6 M Ft ot lehetett fordítani, amely elsősorban – a tetemes javítási költségek helyett – a működésképtelenné vált eszközök kiváltására volt elegendő.

Az egészségügyi személyzet tagjai közül 7 orvos és 15 szakdolgozó vett részt központi finanszírozású képzésben. Eredményesnek és sikeresnek bizonyult a bv. egészségügyi dolgozók XXV. Tudományos Értekezlete, a pszichológusok, gyógyító-nevelő csoportok és prevenciók körletek vezetői részére szervezett továbbképzés, a kliniko-patológiai konferencia, a számítógépes egészségügyi alrendszer működtetésével kapcsolatos informatikai képzés, valamint a Semmelweis-napi Emlékülés, illetve a kormány Kábítószerügyi Koordinációs Bizottságának a Budapesti Fegyház és Börtönbe kihelyezett ülése.

Rendszeres és folyamatos volt az együttműködés az állami, társadalmi, illetve civil szervezetekkel, kiemelt hangsúly helyeződött a folyamatos egyeztetésre, a napi kapcsolattartásra az egészségügyi tárca, a felügyeletet gyakorló hatóságok és a fegyveres, rendvédelmi szervek illetékeseivel.

Nemzetközi és sajtó tevékenység

A magyar büntetés-végrehajtás szakmai kapcsolatot tart fenn Európa számos országának büntetés-végrehajtási szervezeteivel, tavaly – a korábbi évekhez hasonlóan – a legnagyobb hangsúly a környező országokkal fennálló kapcsolatokra helyeződött.

2007. évben is jelentős szerepet játszott a nemzetközi együttműködési megállapodásokban meghatározott feladatok végrehajtása. Jelenleg a magyar büntetés-végrehajtási szervezetnek

a következő államokkal van érvényes, aláírt együttműködési megállapodása: Csehország, Horvátország, Lengyelország, Szlovákia. A tavalyi évben szlovák viszonylatban két kiutazás és két beutazás, lengyel viszonylatban három kiutazás és két beutazás, cseh viszonylatban egy kiutazás és két beutazás, román viszonylatban egy kiutazás és egy beutazás, horvát viszonylatban egy beutazás – országos parancsnok által vezetett delegáció – valósult meg.

A Visegrádi Négyek együttműködés keretében nemzetközi büntetés-végrehajtási szakkonferenciát szerveztünk 2007. október 2-5. között Nyíregyházán a PPP-konstrukcióban épülő börtönök magyarországi megvalósulásának tapasztalatairól. A rendezvény során a cseh, lengyel és szlovák vendégek megtekintették a Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézetet, valamint a Sátoraljaújhelyen található Börtönmúzeumot.

2007-ben, a szerződésekben meghatározott utakon kívül nyolc alkalommal utaztak munkatársaink külföldre (Belgium, Észtország, Horvátország, Lengyelország, Németország, Szlovákia), illetve öt alkalommal fogadtuk különböző országok (Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Lengyelország, Németország, Szlovákia) delegációit.

A tavalyi évben két sporttalálkozón vettünk részt. 2007. márciusában a csehországi Brnóban lezajlott nemzetközi labdarúgó bajnokságon, illetve május 25-27. között a lengyelországi Kalisban megrendezett nemzetközi lőbajnokságon.

A büntetés-végrehajtás szakemberei hat alkalommal vettek részt különböző nemzetközi konferenciákon (a szakmai találkozók színhelyei a következő városok voltak: Bécs, Brüsszel, Dublin, Kromeriz, Potsdam, Trencsény). 2007. április 3-4. között az EQUAL-program keretében nemzetközi konferenciára került sor a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönben angol, holland és német igazságügyi és büntetés-végrehajtási szakemberek részvételével. Találkozót szerveztünk az Európai Unió nagykövetségeinek munkatársai részére, melynek keretében a vendégek látogatást tettek a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben.

A 2007. év kiemelt feladata volt – az Európai Unió EUJUST LEX missziója keretében – két iraki bv. intézetparancsnok-helyettes programjának szervezése és lebonyolítása november 18-30. között. A szakemberek szakmai képzésen vettek részt hazánkban, egy-egy hetet töltve a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben, valamint a Budapesti Fegyház és Börtönben. A szakemberek látogatást tettek a Kalocsai Fegyház és Börtönben is.

Végül, de nem utolsósorban fontos megjegyezni, hogy a bv. intézetek közül több rendelkezik aktív, évek óta jól működő nemzetközi kapcsolatokkal, azonban új kapcsolatok kiépítésére, a meglévők szélesítésére anyagi források hiánya miatt számos intézetnek nincs lehetősége.

A sajtó szakterület 2007-ben 1 250 ügyirattal foglalkozott. A megkeresések közül a legtöbb a Budapesti Fegyház és Börtönbe, valamint a Szegedi Fegyház és Börtönbe érkezett. A rendelkezési jogkör gyakorlója öt esetben utasította el a kérelmek teljesítését, illetve 38 esetben a fogvatartottak nem vállalták az írott, illetve az elektronikus sajtóban történő megjelenést.

A szakterület gondozza a büntetés-végrehajtási szervezet kiadványait is. A kéthetente megjelenő Börtön Újság elsődleges feladata, hogy tájékoztassa a fogvatartottakat az intézeti eseményekről, továbbá olyan információkkal lássa el az olvasókat, amelyek a lap alapvető célját, a bűnmegelőzést hatékonyan szolgálják. A negyedévente megjelenő Börtönügyi Szemle – a büntetés-végrehajtási szervezet szakmai és tudományos folyóirata – a legújabb hazai és nemzetközi szakmai tapasztalatokat teszi közzé.

A szakterület koordinálta a büntetés-végrehajtási szervezet 2006. évi évkönyvének megjelenését.

A közvélemény és a személyi állomány a büntetés-végrehajtás szervezetének honlapján (www.bvop.hu) tájékozódhat az aktuális eseményekről, háttér-információkról. A bv. szervezet folyamatosan bővülő honlapjának adatokkal való feltöltését a sajtó szakterület munkatársai oldják meg.

A BVOP Szakkönyvtára 2007-ben is ellátta az országos parancsnokság munkatársainak szakirodalmi igényeit, a bv. intézetek számára szintén kölcsönzött, illetve – előzetes bejelentés alapján – külső olvasókat is fogadott. A könyvtárat, amely hetente átlagosan kétszeri tartott nyitva, 697 látogató kereste fel. A kölcsönző személyek száma 427 fő volt, akik 2 382 dokumentumot kölcsönöztek ki az év folyamán.

Költségvetési gazdálkodási tevékenység

A Büntetés-végrehajtás 2007. évi tevékenységét a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló 2006. évi CXXVII. törvényben meghatározott pénzügyi feltételek mellett végezte.

A kormány középtávú gazdaságpolitikai programja és az ehhez illeszkedő új költségvetési politika változást hirdetett a közszféra működésében is. Az új költségvetési politika a kisebb, de hatékonyabban működő, modern állam politikája, amely úgy csökkenti az állam kiadásait, hogy a régóta halasztott korszerűsítési programok megvalósításával egyben magasabb színvonalú szolgáltatásokat biztosít. Ez a törekvés nem csupán az államháztartás hiányának, de hosszabb

távon az államháztartás terjedelmének csökkentését is célozza. Mindezek következtében a 2007. évi költségvetési törvény mérsékelte az államháztartási kiadások növekedésének ütemét.

A büntetés-végrehajtás 2007. évi költségvetése 37 126,3 M Ft volt, amelyet 34 410,7 M Ft költségvetési támogatás (92,69%) és 2 715,6 M Ft (7,31 %) saját bevételi előírás finanszírozott. Fejezeti kezelésű előírányatként 2007. évben a fogvatartottakat foglalkoztató gazdálkodó szervezetek támogatása szerepelt 150,0 M Ft-os előírányzattal.

A 2126/2004. (V. 28.) Korm. határozat rendelkezett új büntetés-végrehajtási intézetek létesítéséről, valamint a beruházásokhoz kötődő forrásbevonásról. Ennek értelmében a 2007. évi költségvetésben a feladatfinanszírozás körébe tartozó szombathelyi és tiszalöki börtönprojektek bérleti díja került tervezésre 1 550,8 M Ft-tal.

A büntetés-végrehajtás 2007. évi költségvetése nem tudta feloldani, inkább tovább mélyítette azokat a feszültségpontokat, melyek a korábbi években alakultak ki. A költségvetés 1 599,2 M Ft-tal a PPP-formában működő börtönök működési többletét tartalmazta, illetve beépítésre került a 2006. évi bérfejlesztés előírányzata is. Ugyanakkor a zárolás és kötelező tartalékképzés 1 891,2 M Ft-tal csökkentette a kiadások főösszegét. A rendelkezésre álló kiadási előírányzatok 75,6%-a a személyi jellegű kifizetésekhez kapcsolódik (58,9% a személyi juttatás, 16,7% a munkaadókat terhelő járulékok), a fennmaradó 24,4% oszlik meg a dologi kiadások és a felhalmozási előírányzatok között. A dologi kiadások aránya az összkiadáson belül folyamatosan csökkent, 2007-ben már csak 22,9% volt, ami 419,1 M Ft-os csökkenést jelent 2006-hoz viszonyítva. (1996-ban a dologi kiadási előírányzatok aránya az összkiadáson belül még 31,3% volt.)

Az egyéb működési célú támogatások előírányzatán a kedvezményes nyugellátás miatt korábban a büntetés-végrehajtás költségvetésében szereplő 2 010,0 M Ft-os előírányzat átkerült a fejezeti kezelésű előírányzatok közé. Az ellátottak pénzbeli juttatásának 2,7 M Ft-os, illetőleg a felújítások 157,7 M Ft-os előírányzata 2006. évi szinten maradt.

Az intézményi beruházási kiadások előírányzata a 2006. évi előírányzathoz képest 52,9%-kal (291,6 M Ft-tal) csökkent. A kölcsönök és a lakástámogatás előírányzata nem változott. A központi beruházásokra 2007. évben előírányzat nem került biztosításra.

A büntetés-végrehajtás költségvetési támogatása 2007. év során 3 054,9 M Ft-tal megemelkedett, ami 8,9%-os növekményt jelentett.

A támogatás kormányzati és fejezeti hatáskörben az alábbiak szerint változott:

- a fejezeti kezelésű előírányzatokból a fogvatartottakat foglalkoztató gazdasági társaságok

sajátos többletköltségeinek ellentételezésére a 2007. évi 150,0 M Ft a büntetés-végrehajtás részére átadásra került,

- a bv. gazdasági társaságok likviditási helyzetének stabilizálására szeptemberben 160,0 M Ft felületei szervtől kapott támogatási többlet állt rendelkezésre,
- a Katonai Fogda feladatainak átvételével kapcsolatosan a Honvédelmi Minisztériummal való megállapodás eredményeként a dologi kiadások előirányzata 10,0 M Ft-tal emelkedett,
- a 2083/2007. (V. 15.) Korm. hat. alapján 500,0 M Ft többlet (dologi kiadások 300,0 M Ft és intézményi beruházások 200,0 M Ft) került átadásra,
- a tizenharmadik havi illetményelőleg címén félévtől havonta kifizetésre került bérek fedezetére 764,6 M Ft (579,3 M Ft személyi juttatások, 185,3 M Ft munkaadókat terhelő járulékok) támogatást kaptunk,
- a létszámcsökkentés fedezetére júliusban 95,3 M Ft (72,2 M Ft személyi juttatások, 23,1 M Ft munkaadókat terhelő járulékok) állt rendelkezésre,
- kábítószer megelőzéssel kapcsolatos feladatokra 10,0 M Ft dologi kiadási többlettámogatásban részesültünk a Szociális és Munkaügyi Minisztériumtól,
- az ORFK-val történt megállapodás alapján a PPP-beruházáshoz kapcsolódóan az intézményi beruházás előirányzata összesen 20,4 M Ft-tal emelkedett,
- az IRM Oktatási Főigazgatósággal történt megállapodás alapján a löbajnokság lebonyolítására 0,2 M Ft dologi többlet átadása valósult meg a BV. Szervezet Oktatási Központja részére,
- szeptember hónapban 742,0 M Ft dologi többlettámogatásban részesültünk a 2155/2007. (VIII. 23.) Korm. határozat alapján a központi költségvetés általános tartaléka terhére,
- összesen 2,4 M Ft (1,8 M Ft személyi juttatások, 0,6 M Ft munkaadókat terhelő járulékok) többlettámogatást kaptunk a központi tisztikar illetménykülönbözetének fedezetére,
- decemberben a 2166/2007. (XI. 16.) Korm. hat. 600,0 M Ft többlettámogatást (személyi juttatás 227,3 M Ft, munkaadókat terhelő járulékok 72,7 M Ft és dologi kiadások 300,0 M Ft) biztosított a büntetés-végrehajtás részére.

A hatékonyabb működés érdekében megkezdődött a szervezet átalakítása. Ennek keretében 2006. december 31-ével megszűnt a Komárom-Esztergom Megyei Bv. Intézet, 2007. június 30-ával összevonásra került a szervezet két továbbképzési központja, míg 2007. augusztus 14-ével összevonásra került a Fejér Megyei Bv. Intézet, valamint a Baracskai Országos Bv. Intézet, és Közép-Dunántúli Országos Bv. Intézet néven működik tovább.

Ez évben új gazdálkodási formában megvalósuló börtön üzembe helyezése kezdődött el. A magánszektor tőkéjének bevonásával felépített új Tiszalöki Országos Bv. Intézet 700 fő fogvatartott elhelyezését hivatott biztosítani. A Tiszalöki Országos Bv. Intézet állománya feltöltésre került, és 2007. szeptembertől az intézet önálló pénzügyi gazdálkodása beindult.

2008. első félévében az ugyancsak PPP-formában, Szombathelyen épülő új intézet 800 fő fogvatartott befogadását képes majd ellátni, ezzel is csökkentve a zsúfoltságot.

A gazdasági terület idej munkáját jelentősen befolyásolta, hogy teljesen új, integrált könyvelési program került bevezetésre, amely minden dolgozótól nagyobb odafigyelést, többletmunkát követelt. A kulcsfelhasználók kötelező továbbképzésen vettek részt, amelynek végén vizsga keretében adtak számot tudásukról. A bevezetés folyamatát monitoring rendszerrel kísérte figyelemmel a rendszer üzemeltetője, a használat során fellépő problémák megoldását helpdesk és telefonos ügyelet segíti.

A személyi juttatások kiemelt előirányzata az eredeti előirányzathoz képest 2007 végére 2,98%-kal (652,6 M Ft-tal) növekedett. Az emelkedés a kormány által biztosított 880,6 M Ft-ból, az intézetek 2006. évi maradványaiból és a 2007. évben végrehajtott átcsoportosításokból származott. Az idei év vívmányaként könyvelhetjük el, hogy sikerült 30 000 Ft/fő üdülési hozzájárulást fizetnünk és az étkezési hozzájárulás összegét ezer forinttal emelnünk, így havi 4 000 Ft-ról 5 000 Ft-ra emelkedett a költségtérítés az év második felétől. Pozitívként emelhető ki az is, hogy az iskolakezdési támogatás a tavalyi 15 000 Ft/fő helyett 20 000 Ft/fő összegben került kifizetésre. Decemberben a leginkább rászorult dolgozói állomány közel egy havi többletjuttatásban részesült, elsősorban a fogvatartottakkal foglalkozók kerültek elismerésre.

Összességében az előirányzat az előző évekhez képest kedvezőbben alakult, az évet hiány nélkül tudtuk zárni. Ebben jelentős szerepet játszott a PPP-állomány feltöltésének elhúzóda és az átmenetileg üres álláshelyek miatt keletkező megtakarítás.

A munkaadókat terhelő járulékok előirányzata 2007. év április hónapban először került átadásra az intézetek költségvetésébe a nettó finanszírozás bevezetése miatt. A Központi Illetmény-számfejtési Rendszer adatszolgáltatásának problémáiból adódóan a nettó finanszírozás 2007. évben végül nem került bevezetésre, de az intézetekhez történt előirányzat-átadással eleget tettünk annak a jogos igénynek, hogy a személyi juttatás és járulékainak kiadása egy költséghelyen jelentkezzen. Az előirányzat a személyi juttatások előirányzatának emelkedésével együtt, illetve év végén az intézeti átcsoportosítások eredményeként összesen 7,4%-kal (459,0 M Ft-tal) növekedett.

A dologi kiadások kiemelt előirányzata az eredeti előirányzathoz képest 25,6%-kal (2 179,5 M Ft-tal) növekedett. Az emelkedés elsősorban a kormány által biztosított 1 342,0 M Ft-ból, az intézeti pénzeszközátvételekből, átcsoportosításokból, a 2006. évi maradványból és az intézetek 2007. évben elért többletbevételeiből származott. Az intézeteknél, intézményeknél a likviditási problémák az év folyamán a nyári hónapokra kezdtek súlyosbodni. A fejezeti tartalékból átcsoportosított 300,0 M Ft átadásával sikerült a folyamatot megállítani. Szeptemberben a központi költségvetés általános tartaléka terhére megkapott 742,0 M Ft támogatási többlet lehetővé tette, hogy az évek óta változatlan élelmezési normát 25%-kal megemelhessük és az év második felében újratermelődő adósságállományt megfékezzük. A fejezeti tartalék terhére decemberben átadott 300,0 M Ft biztosította, hogy határidőn túli tartozásállomány nélkül zárjuk az évet és feltölthessük az élelmezési és egyéb raktárainkat. Néhány, évek óta halasztott karbantartásra is maradt fedezet.

Összességében megállapítható, hogy a dologi kiadási előirányzat az év közben biztosított többletek, a kedvező időjárás és a fogvatartotti létszám csökkenése együttes hatásaként a büntetés-végrehajtás kiadásait fedezte. Elsősorban a biztosított többleteknek köszönhetően a büntetés-végrehajtás a 2007. évet kiegyensúlyozott gazdálkodási helyzetben zárta.

A felhalmozási kiadások közül a felújítási előirányzat az eredeti előirányzathoz képest 115,5%-kal (182,1 M Ft-tal) emelkedett a 2006. évben képződött maradvány, valamint az intézetek, intézmények 2007. évi átcsoportosításai és átvett pénzeszközei miatt. Az intézményi beruházás előirányzata 373,7%-kal (968,7 M Ft-tal) növekedett az év során. Ebből 525,8 M Ft a Paulay Ede utcai ingatlan értékesítéséből befolyt bevétel, 200,0 M Ft a fejezeti tartalékból kapott többlettámogatás, míg a fennmaradó többlet-előirányzat a 2006. évi maradványok és a 2007. évi intézeti átvett pénzeszközök, átcsoportosításoknak köszönhető.

2007-ben pénzügyi fedezet hiányában központi beruházás nem indult, az előző években teljesült beruházások utó-felülvizsgálati eljárásait folytattuk le, melyek során minden esetben érvényesítettük megrendelői érdekeinket a kivitelezővel szemben a garanciális javítások során:

- Sopronkőhidai Fegyház és Börtön – „H” épület rekonstrukció IV. ütem;
- Baranya Megyei Bv. Intézet – Fiatalkorúak épülete, Papnövelde u. 9-11.;
- Nagyfai Országos Bv. Intézet – Konyha-rekonstrukció;
- Szegedi Fegyház és Börtön – A parancsnoki épület részleges tetőfelújítása.

A Veszprém Megyei Bv. Intézet külső csapadékvíz elvezetése a 2006. évben újraindított vízjogi létesítési engedélyeztetési eljárás eredményeként 2007. június 5-én vízjogi létesítési

engedélyt kaptunk, a jogerőre emelkedést követően szeptemberben megkezdődött a kivitelezés, melynek műszaki átadás-átvételére október 26-án került sor. A kivitelezés a szerződés szerint készült el, a létesítményt üzemeltetésre átadjuk a Bakonykarszt Zrt. részére. A központi előirányzaton a korábbi évek maradványa, bruttó 8 288 040 Ft összeg kifizetésre került.

A 2007. évre jóváhagyott intézményi beruházási és felújítási előirányzat szétosztása az intézetek által január 15-ig felterjesztett beruházási/felújítási javaslatok részletes elemzése, rangsorolása alapján történt.

Az Európa Tanács Kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód, büntetés megelőzésére létrehozott Európai Bizottsága (CPT) Magyarországon tett látogatása nyomán készített jelentése alapján, miszerint minden magánzárkának rendelkeznie kell folyóvízes mosdóval – mivel annak hiánya egészségügyi szempontból kifogásolható – minden érintett (12) büntetés-végrehajtási intézet számára biztosítottuk az átalakításhoz szükséges anyagi fedezetet összesen 17 060 000 Ft értékben. Az átalakítások az év végére megvalósultak.

A Közép-dunántúli Országos Bv. Intézet (Baracska) BIII épülete 2005. évben megkezdett felújítása I. valamint II. ütemére az IRM-től kapott 30 M Ft összegű anyagi támogatáson felül az Országos Parancsnokság 2007. évben 51 370 000 Ft előirányzatot biztosított. Az első 2 ütem kivitelezési munkái 2007. szeptemberében szerződésszerűen teljesültek. Ezt követően a III. ütemre (tetőtéri helyiségek, mosdók, irodák kialakítása, teljes gépészet kiépítése, épület külső hőszigetelési, festési munkái) az Országos Parancsnokság további 26 898 000 Ft összegű előirányzatot biztosított. Ennek köszönhetően decemberben a teljes felújítás elkészült, így Baracsán egy, mintegy 40 fogvatartott elhelyezésére szolgáló, korszerű, minden előírásnak megfelelő körletépület jött létre.

Néhány további kiemelt példa az intézményi beruházási és felújítási előirányzat szétosztására:

- Márianosztrai Fegyház és Börtön: a több éve szabálytalanul működő csapadékvíz- és szennyvízhálózat teljes szétválasztása – 30 M Ft
- Budapesti Fegyház és Börtön: zárkaajtók felújítása – 15 M Ft
- Fővárosi Bv. Intézet I. objektum: a fogvatartotti fürdők felújítása – 9 M Ft
- Pálhalmi Országos Bv. Intézet Bernátkúti objektuma: mélyfuratú kút építése – 16 M Ft
- Egészségügyi Főosztály: orvosi műszerek, készülékek beszerzése – 18 M Ft
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bv. Intézet: zárkaajtók felújítása – 1,5 M Ft

A Bv. Szervezet Központi Kórházában, Tökölön a kórház vízhálózatának teljes felújításához kapcsolódó tervezési feladatokat központi bonyolításban elvégeztettük, a kivitelezési tervek

az év folyamán elkészültek, a teljes víz-és csatornahálózat rekonstrukciója 2008. évben megvalósulhat.

A Budapest VI. ker. Paulay u. 23. szám alatti ingatlan értékesítéséből befolyt 370 M Ft összeg felhasználása az alábbiak szerint történt:

- Konyhai eszközök beszerzésére intézeteknek leadott előirányzat – 60 M Ft
- Heves Megyei Bv. Intézet: konyha- és kazánház-felújítás – 40 M Ft
- Közép-dunántúli Országos Bv. Intézet (Baracska): konyha-felújítás – 65 M Ft

A fennmaradó összeget a Balassagyarmati, valamint a Váci Fegyház és Börtön elítélt- konyháinak felújítására maradvánnyal terheltük. Az előkészítési munkálatok megkezdődtek. Mindkét beruházás az intézetek bevonásával központi bonyolításban teljesül, a kivitelezések várhatóan 2008. évben megtörténnek.

A Magyar Köztársaság Kormánya 2126/2004 (V. 28.) számú határozatában döntött két új büntetés-végrehajtási intézet létesítéséről Tiszalökön, illetve Szombathelyen. A kormányhatározat szerint a tiszalöki objektum létesítésének határideje 2007. szeptember 1., a szombathelyi intézeté pedig 2008. március 1.

- PPP – Kelet-Magyarországi régió – Tiszalök:

A tiszalöki létesítmény birtokbavétele ezen időpontban nem valósult meg, elsősorban a gyengeáramú biztonsági rendszer beszabályozatlansága, illetve nem megfelelő működése miatt. A szükséges javítások az év végéig nem készültek el. A rendelkezésre álló személyi állomány a műszaki készütségnek megfelelően – a tervezett időszakot meghaladó mértékben – végezte el a begyakorlásokat. Az átadás késedelme miatt az országos parancsnok gazdasági helyettese bankgarancia lehívását kezdeményezte. Az intézet tényleges birtokbavételére és a betelepítés megkezdésének időpontja 2008. január második felére tehető.

- PPP – Nyugat-Magyarországi régió – Szombathely:

Szombathelyen a kivitelező nagy erővel végezte az év során a létesítési munkálatokat, így december 28-án megkezdődhetett a befektető és a kivitelező között a műszaki átadás-átvételi eljárás. A létesítmény műszaki felülvizsgálatára 2008. január második felétől kerül sor. A börtön birtokbavételének és a betelepítés megkezdésének várható időpontja 2008 márciusa.

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 6. §-ának (1) bekezdésében meghatározottak teljesítése érdekében a közbeszerzési eljárások részletes

szabályainak meghatározására 2007. év első negyedévében elkészült a BVOP saját Közbeszerzési Szabályzata [1-1/14/2007. (IK Bv. Mell. 2.) OP int.].

A Szabályzat, amely 2007. március 1-től lépett hatályba, a különböző eljárásokhoz nyújt szabályozást, egyfajta „alapot”, és a bonyolításhoz segítséget, eligazítást. A Szabályzat hivatott meghatározni a közbeszerzési eljárások előkészítésének, lebonyolításának folyamatát, továbbá lefolytatásuknak felelősségi rendjét, a BVOP nevében eljáró, illetőleg az eljárásba bevont személyek és szervezetek feladat- és felelősségi körét, valamint a közbeszerzési eljárások dokumentálásának rendjét. A Szabályzat ugyanakkor csak a BVOP-ra vonatkozó különös előírásokat tartalmazza, ezért azt, a Kbt.-t és az egyéb vonatkozó jogszabályokat együtt kell alkalmazni.

2007-ben több közbeszerzési eljárás lefolytatását tervezte a BVOP, de ezek közül csak az alábbiak valósultak meg közel 460 M Ft ráfordítása mellett:

- Biztosítási szerződés megkötése
- Egyenruha-alapanyag beszerzése
- Egyenruha kiegészítő- és kellékanyagok beszerzése
- 14 db kisáru-szállító gépjármű beszerzése
- 6 db személygépkocsi beszerzése
- 3 db mikrobusz beszerzése

A lefolytatott eljárások egy részénél a teljesítés áthúzódik a 2008-as évre. További két eljárás megindítására – ajánlati felhívás megjelentetésével – került sor még december hónapban. Az egyik szolgálati lakások vásárlására irányul Szombathelyen, a másik a balassagyarmati konyha rekonstrukcióját irányozza elő. Az eljárások lényegi szakaszainak (részvételi jelentkezés, ajánlattétel, tárgyalás, eredményhirdetés, szerződéskötés stb.) lefolytatása 2008-ban történik meg.

A fogvatartottak ételmezési normájának emelésére 2007. szeptember 1-jén sor került. A korábbi 320 Ft-os alapszabvány 400 Ft-ra emelkedett, valamint az egyes speciális pótlékok értékét is 25-25%-kal tudtuk emelni.

Az intézetek többsége (26) saját maga üzemeltette konyháját, bár egyes intézeteknél tervezik a konyha vállalkozó általi üzemeltetését. A konyhák kialakítása és működtetése többségében nem felel meg a követelményeknek, de a 2007. évi költségvetési év végén – jelentős mértékű plusz előirányzat biztosítása révén – lehetőség volt 15 intézetnél nagyszámú, konyhai eszközök beszerzésére központilag biztosított forrás terhére, összesen 60 millió Ft értékben. Emellett több intézetnél is a meglévő konyha felújításáról született döntés (pl. Balassagyarmat, Vác). Szükséges a szakterület további működésének megőrzése érdekében, hogy az elkezdett

felújítások folytatódjanak, illetve ahol gazdaságosabban megoldható, ott külsős vállalkozások általi üzemeltetésre térjen át az intézet.

A fogvatartotti ételmezésben még jelenleg is a műanyag evőedények használata jellemző, melyet célszerű lenne rozsdamentes, illetve policarbonat anyagú tálakra lecserélni. (Az evőedények központi mosogatásának feltételei jelenleg sem megoldottak a legtöbb intézetnél.)

A Kincstári Vagyoni Igazgatóság a 2006. évre tervezett vagyongazdálkodási program-frissítést csak 2007-ben tudta megvalósítani, ezért az intézetekhez történő telepítésre májusban került sor. 2007. május után kellett az intézeteknek a korábbi időszakot pótlólagosan rögzíteni, mely összességében másfél éves időszakot foglalt magába. Az intézetek részéről az adatszolgáltatás folyamatos, annak ellenőrzése és továbbítása viszont – számos kedvezőtlen tényező miatt – viszont több hónapos csúszásban van.

A vagyongazdálkodási terv és megvalósulásának értékelése a 2007. évben nem történt meg, mert a Kincstári Vagyoni Igazgatóság ezen területre szintén új program bevezetését tervezte, mely az év végéig nem került kiosztásra.

2007-ben a vagyongazdálkodásban lévő ingatlanállomány az alábbiak szerint változott:

- Egy esetben (Budapest VI. Paulay u. 23.) elidegenítésre került sor adásvétellel vegyes ingatlancsere szerződés keretében.
- A szolgálati lakásállomány 2 lakással növekedett (1 lakás Tiszalökön, 1 lakás Balassagyarmaton). A lakások az önkormányzat tulajdonában állnak, a lakásbérletkijelölésének a joga a bv. szervezeté.
- Három állami tulajdonú lakás értékesítése történt meg (Budapest, Szeged, Szolnok), a vevők a lakások bérlői voltak.
- Két önkormányzati tulajdonú lakás (Kecskemét, Budapest) vonatkozásában a BVOP lemondott a rendelkezési (bérlőkijelölési) jogról azért, hogy az önkormányzat a lakásbérletkijelölésnek értékesítse azokat.
- Lakásbérleti szerződés megállapodás alapján, térítési díj ellenében történő megszüntetésére 3 esetben került sor, összesen 2 198 000 Ft kifizetése történt meg ilyen címen.
- Három ingatlan vonatkozásában történt ingatlanrendezés, melyek az alábbiak:
 - A Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet területét képező, Budapest V. Markó u. 27. sz. alatti ingatlan vagyongazdálkodási joga az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumtól átvételre került, a vagyongazdálkodási jog az ingatlant a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézettel közösen használó Fővárosi Bírósággal és Legfőbb Ügyészséggel megosztásra került.

- A Vác, Köztársaság u. 53. sz. alatti lakóház-ingatlan területe a szomszédos telek részben történő megvásárlása útján bővült, ily módon a túlépítést mutató állapotot megszüntetésre került.
- A Szeged, Dorozsmai úti 16872/11 helyrajzi számú ingatlanon a Nagyfa-Alföld Kft.-vel fennálló közös tulajdon telekmegosztás útján megszüntetésre került.

2007 végén az intézeteknél és intézményeknél 376 darab gépjármű, 2 darab lassú jármű és 1 darab pótkocsi volt forgalomban. Ideiglenes forgalomból kivonás mellett, jelenleg 11 darab gépkocsi értékesítése van előkészítésben, illetve folyamatban. Az üzemben lévő gépjármű darabszámot és a 10-12 éves műszaki amortizációt tekintve évente 30-40 darab új gépjármű beszerzése lenne indokolt.

Az amortizációs cserék végrehajtására 2007. évre 29 darab új gépkocsi központi beszerzése lett tervezve, de előirányzat hiányában csak 4 darab új személygépkocsi, 14 darab új kis áruszállító-gépkocsi megrendelése történt meg 2008. évi teljesítéssel.

Az elhasználódott gépjárművek gyorsabb ütemű cseréjének végrehajtására, a következő 3 évet érintően – rövid, közép, hosszútávra – átfogó beszerzési terv készült, illetve a tartós bérleti konstrukcióban történő gépjárműbeszerzés lehetőségét vizsgálta meg a szakterület. A büntetés-végrehajtási intézetek üzemeltetésében lévő autóbuszok, fogvatartott-szállító gépkocsik beszerzése kiváltképp szükségessé vált.

A 2007. évben sikeresen lefolytatott közbeszerzési eljárásokkal a korábbi években felhalmozott – a hivatásos állományt érintő – ruházati felszerelési tartozásokat csökkenteni tudtuk. Legnagyobb tartozás az intézetek felé a munka- és védőruha ellátás területén halmozódott fel, melyet a 2008. év elején beszállítandó termékekkel fogunk tudni rendezni. 2007-ben összesen 1 381 fő részesült ruházati ellátásban. A központi ellátást javítaná, ha sikerülne a Budapesti Fegyház és Börtön által kezelt raktárban egyes termékekből készletet felhalmozni.

Ingyenes juttatások elfogadására a 2007. évben 16 alkalommal került sor a büntetés-végrehajtás részéről, az adományok értéke 4 280 357 Ft volt. Az adományok összetétele – irodabútor, informatikai eszköz, karbantartási anyag stb. – az elmúlt évekhez képest jelentősen és kedvezően változott.

Munkabiztonsági, tűzvédelmi, környezetvédelmi és energetikai tevékenység

A bv. szervek a munkatervben szereplő, munkavédelemmel kapcsolatos feladatokat többségében jó színvonalon teljesítették. A csaknem minden intézetre kiterjedően végrehajtott ellenőrzések során feltárt hiányosságok elhárítására az intézkedési tervek elkészültek.

A munkavédelmi oktatási anyagok a vonatkozó előírásoknak megfelelnek, de nagyobb figyelmet kell fordítani az oktatási naplókban az alap-, pót-, illetve ismétlődő oktatások megkülönböztetésére.

A munkavédelmi vizsgáztatásokra folyamatosan került sor. A munkavédelmi szemléket rendszeresen, az előírtaknak megfelelően hajtották végre.

A balesetek kivizsgálása, dokumentálása és nyilvántartása megfelelt a vonatkozó jogszabályoknak. A munkabalesetek száma 479 volt, ami 5 007 munkanap kieséssel járt.

Az összes munkabalesetből a három napot meghaladó munkanap kieséssel járó esetek (289) megoszlása az alábbiak szerint alakult:

	Eset	Munkaképtelen napok száma
Fogvatartott	224	2 910
Hivatásos személyi állomány	59	1 449
Közalkalmazott	3	117
Kft. alkalmazott	3	120
Összesen	289	4 596

2007. évben három súlyos, csonkulásos munkabaleset történt, melyek kivizsgálása során munkavédelmi szabálytalanság nem merült fel.

Az egyéni védőeszköz-ellátottság, az eszközök használata és a kapcsolódó dokumentálás általánosságban megfelelő volt. Egyéni védőeszközök hiánya miatt egy esetben kellett elrendelni egy asztalos üzem leállítását.

Az előírt időszakos érintésvédelmi vizsgálatokon feltárt hiányosságok megszüntetésére az ütemterveket elkészítették.

A munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatokat többségében a Munkavédelmi Szabályzatban előírtak figyelembe vételével hajtották végre, de a fogvatartottak időszakos és záró orvosi vizsgálatai néhány esetben elmaradtak.

A kockázatértékelések kötelező felülvizsgálata megtörtént, a veszélyforrások folyamatos csökkenésére irányuló tendenciák erősödtek.

A bv. szervek tűzvédelmi szervezetének személyi felépítése és feltételrendszere megfelel az IRM rendeletben foglaltaknak. A szaktevékenységet ellátók közül azok, akik nem rendelkeznek képesítéssel, beiskolázásra kerültek, vagy a 2008. év első felében lesznek beiskolázva.

Valamennyi bv. szerv rendelkezik a hatályos jogszabályok által előírt Tűzvédelmi Szabályzattal és Tűzriadó Tervvel. Ezek folyamatos pontosítását elvégezték, illetve a büntetés-végrehajtás tűzvédelmi tevékenységét szabályozó országos parancsnoki intézkedés 2007. decemberében bekövetkezett módosítása után folyamatosan végzik.

A személyi állomány éves ismétlő tűzvédelmi oktatásait – főleg törzsfoglalkozások keretén belül – rendszeresen megtartották. Azok dokumentálása minden esetben megtörtént. A fogvatartotti állomány tűzvédelmi oktatását befogadáskor a befogadást végző személy végzi és dokumentálja. A munkát vállaló fogvatartottak részére a munkába-állításkor és azt követően negyedévente ismételt oktatást tartanak a munkahelyi vezetők.

A bv. szervek rendelkeznek az elsődleges beavatkozást biztosító tűzvédelmi eszközökkel, bár ezen a területen – a pénzügyi fedezet hiányában – tartalék képzésére csak nagyon kis mértékben volt lehetőségük.

Továbbra is problémát jelent a szerveknek a korábban különböző címen telepített tűzjelző rendszerek tűzvédelmi műszaki követelményeinek való megfelelés, mivel az elsődlegesen vagyonvédelmi céllal telepített és a NERS Kft. által üzemeltetett biztonsági rendszerek tűzvédelmi céllal történő kibővítése – a Kft. jogosultságának hiánya miatt – nem felel meg a vonatkozó jogszabályoknak.

További gondot jelent, hogy a bv. szervek az anyagi lehetőségeik szűkössége miatt csak nehezen tudják az MSZ 1040 szabványsorozat szerint gyártott tűzoltó készülékeiket lecserélni. Ezek legfeljebb 2014. december 31-ig tarthatók rendszerben, ezért szükséges volna a folyamatos cseréjüket ütemezni.

Pozitívumként kell értékelni, hogy a jelenlegi szűkös anyagi keretek ellenére a tárolási–használati szabályok folyamatosan érvényesítésre kerültek. Ennek köszönhető, hogy személyi sérüléssel járó tűzkár nem volt az elmúlt egy évben.

A bv. szerveknél 14 jelentett tüzeset volt. Jellemző volt a nyíltláng (főleg öngyújtó) használata, a dohányzási szabályok megszegése, illetve az, hogy a tüzesetek normál technológiai folyamat során következtek be. Az összes kárérték 221 147 forintot tett ki.

Valamennyi bv. szerv foglalkoztat környezetvédelmi megbízottat, akik környezetvédelmi feladataikat általában kapcsolt munkaköri feladatként látják el. Feladatellátásukat tovább nehezíti, hogy alapmunkakörük mellett gyakran – adott esetben más kapcsolt munkakörök mellett – együtt látják el az energetikusi és a környezetvédelmi megbízotti feladatokat is. A mezőgazdasági társaságoknál – jogszabályi előírás alapján – szakirányú végzettséggel

rendelkező környezetvédelmi megbízottat kell alkalmazni. Az érintett munkatársak megfelelő képzéssel rendelkeznek. A bv. szerveknél a feladatot ellátó 42 munkatárs közül 15 fő rendelkezik szakirányú végzettséggel.

A hulladékokkal kapcsolatos éves adatszolgáltatásokat a bv. szervek megküldték az illetékes hatóságoknak. Megtörtént az egyedi hulladékgazdálkodási tervek esedékes felülvizsgálata is. A szelektív hulladékgyűjtést egyre több bv. szervnél vezették be.

Területi elhelyezkedése miatt 5 bv. szerv üzemeltet – vízjogi üzemeltetési engedély alapján – 8 szennyvíztisztító telepet. A telepek közül 5 az intézetek mellett lévő szolgálati lakások szennyvizét is fogadja. Pénzügyi forráshiány miatt továbbra sem valósult meg az Állampusztai Országos Bv. Intézet szennyvíztisztító telepeinek befogadó-váltása (hogy ne a védettséget élvező Szelídi tó vízgyűjtőjébe bocsássák ki az egyébként biológiailag tisztított szennyvizet), illetve csatornahálózati rekonstrukciója.

A büntetés végrehajtási gazdasági társaságok közül a Pálhalmi Agrospeciál Kft. tovább folytatta – az osztrák Együttes Végrehajtás (Joint Implementation) programba kapcsolódva – a biogáz üzem létesítésével kapcsolatos munkákat. A kivitelezési munkák befejeződtek, és 2007. december 11-én az 1,7 megawatt teljesítményű pálhalmi biogáztelep megkezdte működését. A beruházás mintegy 2 milliárd forintból megvalósult meg, melyből 1,05 milliárd forint a Nemzeti Fejlesztési Terv Környezeti és Infrastruktúra Operatív Programjából (NFT KIOP) kapott vissza nem térítendő támogatás volt.

A bv. szervek területén dolgozó energetikusok nagy része nem rendelkezik szakirányú végzettséggel (a 41 dolgozó közül csak 8), munkájukat általában kapcsolt munkaköri feladatként látják el. A tevékenységet a bv. szervek közül néhány esetben – megállapodás alapján – külső személy/szervezet látja el.

A szolgáltatói szerződések alapján vételezett energiahordozók mérése OMH hiteles fogyasztásmérőkkel történik. A belső (felhasználási célonkénti, költséghelyenkénti) mérés az esetek többségében nem megoldott. Adott bv. szervnél gondot okozhat, hogy az a közszolgáltató (áramszolgáltató, gázszolgáltató) írásos engedélye nélkül ad tovább energiahordozót (ez szerződésszegésnek minősül). Szintén problematikus a továbbadott energiahordozók mérése, a beépített mérők hitelesítése.

A bv. szervek vezetői az irányításuk alá tartozó területen az energiaveszteség feltáró vizsgálatok megállapításai közül a szervezéssel és a saját erőből megvalósítható intézkedéseket azonnal végrehajtják. A nagyobb költséggel járó beruházások több esetben – a szűkös

pénzügyi lehetőségek miatt – csak korlátozottan vagy egyáltalán nem valósulhattak meg.

A villamos energia közszolgáltatási szerződések felülvizsgálata, majd a szerződés megfelelő módosítása többnyire a ráfordítás nélküli veszteségfeltáráshoz tartozik. A megtakarítások más vételezési módra való áttéréssel, valamint a lekötött teljesítmények ésszerű csökkentésével realizálhatók. A bv. szervek egyre nagyobb figyelemmel kísérik a villamos energia egységáruk alakulását, egyre többször élnek szerződésmódosítási lehetőségeikkel (pl. Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet, Kalocsai Fegyház és Börtön). Szükség esetén a szakterületi ellenőrzésekről készült jelentésekben is javaslatot tettünk a vételezési mód megváltoztatására.

A meddőenergia-felhasználás csökkentésével további költségcsökkentés érhető el, mely többnyire csak fázisjavító automatika üzembe helyezésével, illetve a meglévő korszerűsítésével biztosítható. A hosszú megtérülési idők és a fedezethiány miatt ez a beruházás az esetek túlnyomó részében (pl. Fejér Megyei Bv. Intézet, Heves Megyei Bv. Intézet, Veszprém Megyei Bv. Intézet) továbbra is elmaradt.

Forráshiány miatt továbbra sem valósult meg több kazánház felújítása, korszerűsítése (pl. Baracska Országos Bv. Intézet, Fiatalkorúak Bv. Intézete, Heves Megyei Bv. Intézet). Kazánházainak, hőenergia ellátó rendszerének külső forrásból való felújítása érdekében több intézet készítette elő a közbeszerzési pályázat műszaki dokumentációját (pl. Sopronkőhidai Fegyház és Börtön, Fiatalkorúak Bv. Intézete).

2007. évben megtartásra került a bv. szerveknél energetikus feladatokat ellátó dolgozók részére tervezett központi továbbképzés.

Informatikai tevékenység

A BVOP Informatikai Osztálya a 2007. évre az alábbi feladatokat tűzte ki célul:

1. Az informatikai fejlesztések folytatása a stratégiai ütemterv alapján;
2. A bv. szervezet hangátviteli rendszerének csatlakoztatása az EKG-hoz;
3. A Microsoft Nagyvállalati Licenz Szerződés fenntartása;
4. A meglévő informatikai rendszerek működtetése;
5. A költségvetési lehetőségek függvényében a BVOP és a bv. intézetek további informatikai fejlesztéseinek végrehajtása;
6. Szakmai felügyelet gyakorlása az intézetek informatikai tevékenysége felett;
7. A szakállomány oktatása és továbbképzése.

A 2007. évben megvalósult feladatok a következők voltak:

1. A kiemelt alkalmazói programok fejlesztéseinek koordinálása (Fogvatartotti alrendszer, Humánpolitikai alrendszer).
2. 2007. szeptemberéig a Fővárosi Bv. Intézet, a Sopronkőhidai, illetve a Váci Fegyház és Börtön kivételével a bv. hangátviteli rendszere csatlakozott az Informatikai Közműhöz, vagyis az Elektronikus Kormányzati Gerinchálózathoz (EKG), a távbeszélő szolgáltatás IP alapúvá vált.
3. A 2007. évben kiterjesztettük a Microsoft Nagyvállalati Licenz Szerződést újabb 150 db munkaállomással.
4. Kiépítésre került – a Szerződéshez kapcsolódóan – a BVOP Információs Központja.
5. Korszerűsítettük a BVOP munkaállomásainak hardver-szoftver struktúráját. A lecserélt számítógépekkel a bv. intézetek hardverellátottságát javítottuk.
6. A meglévő rendszerek működtetése keretében az év folyamán folyamatosan biztosítottuk a kellékanyagokat a rendelkezésre álló források keretein belül.
7. A bv. szervezet egységes Microsoft alapú operációs rendszerének megtervezése.
8. Az év során végrehajtottuk a munkaterv szerinti szakmai felügyeleti vizsgálatokat (Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bv. Intézet informatikai szakterületét megfelelőre, a Zala Megyei Bv. Intézet és a Sátoraljaújhelyi Bv. Intézet informatikai szakterületeit nem megfelelőre értékeltük a szerver szoba infrastrukturális hiányosságai miatt).
9. A PPP beruházások informatikai felügyelete.
10. Az informatikai szakállomány továbbképzésére egy alkalommal került sor.

A 2008. évre áthúzódó feladatok:

1. A Fővárosi Bv. Intézet, a Sopronkőhidai, illetve a Váci Fegyház és Börtön csatlakoztatása az EKG IP alapú hangátviteli rendszeréhez.
2. A bv. intézetek hálózati struktúrájának felmérése.

A 2008. évre tervezett további feladatok:

1. A kiemelt alkalmazói programok intézeti moduljai fejlesztéseinek koordinálása.
2. Elektronikus dokumentumkezelő-rendszer fejlesztésének, bevezetésének koordinálása.
3. A központi levelező rendszer, Intranet és az ahhoz tartozó szolgáltatások (pl. napi jelentések tára, szerződés-mintatár, közinformációk tára stb.) portál kialakítása.
4. Mintaintézet létrehozása Vácon, új vegyes-klienses architektúrában, Microsoft alapokon.

5. Az op intézkedések digitalizálása, adatbázisba szervezése.
6. A BVOP szerződésai elektronikus nyilvántartásának létrehozása.
7. Szakmai felügyelet gyakorlása az intézetek informatikai tevékenysége felett.
8. A szakállomány oktatása és továbbképzése.
9. A meglévő informatikai rendszerek működtetése

Költségvetési ellenőrzési tevékenység

A büntetés-végrehajtási szervezet költségvetési ellenőrzését – 2007. év során is – a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 193/2003. (XI. 26.) Korm. rendeletben, valamint a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága részére történő egyes belső ellenőrzési jogosítványok átruházásáról szóló 25/2004. (VII. 7.) IM rendeletben (a továbbiakban: Bej.) meghatározottak alapján, a fent rögzített jogszabályokban előírt eljárási rendnek megfelelően a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának közvetlen alárendeltségében a Költségvetési Ellenőrzési Főosztály (a továbbiakban: Főosztály) hajtotta végre.

A 2007. évben végrehajtott ellenőrzéseinket az éves ellenőrzési terv, valamint a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának soron kívüli elrendelése alapján folytattuk le. Az éves belső ellenőrzési terv módosítására – főként a létszámcsökkenés következtében fellépő ellenőrzési kapacitáshiány, illetve egyéb, a módosításokban részletezett tényezők miatt – három alkalommal volt szükség. A Főosztály 2007. évben a gazdálkodás területén – több témában – összesen 9 ellenőrzést hajtott végre. Ebből a BVOP-n 1 vizsgálatot végzett, mely a belső ellenőrzési tervben került meghatározásra, és a végrehajtása áthúzódik a 2008. évre. A BVOP irányítása alá tartozó bv. szervek tekintetében 7 intézetnél és 1 intézménynél együttesen 6 témában összesen 8 vizsgálatot hajtottunk végre, melyből 2 ellenőrzés 2006. évről húzódtott át 2007. évre, 1 vizsgálatot soron kívüli elrendelés alapján, illetve 5 ellenőrzést a 2007. évi belső ellenőrzési tervünkben előírtak szerint folytattunk le.

A vizsgálatok során – személyi felelősség megállapítása céljából – ellenőrzési jegyzőkönyv felvételére, valamint az ellenőrzések végrehajtása során külső szakértő igénybevételére nem került sor.

A büntetés-végrehajtási intézetek/intézmények az ellenőrzési jelentésekben megfogalmazott megállapítások és javaslatok alapján minden esetben elkészítették az intézkedési terveket, melyek végrehajtásáról – a határidők lejártát követően – írásban tájékoztatást adtak a Főosztály vezetőjének.

Kiemelt feladatunknak tekintettük 2007. évben is a bv. szervek függetlenített belső ellenőrei tevékenységének jogszabályi előírásoknak való megfeleltetését, folyamatos fejlesztését, illetve szakmai fejlődésük elősegítését. Ennek érdekében szakmai továbbképzést szerveztünk, valamint biztosítottuk a személyes konzultáció lehetőségét. Szakmai iránymutatásunk, valamint az ellenőrzési jelentéseinkben megfogalmazottak – az ellenőrzött részéről történő – megfelelő hasznosítása eredményeként értékelhetjük 2007. év vonatkozásában is, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet belső ellenőrei a 2008. évi ellenőrzési terveiket – mind azok tartalmát, mind a jogszabályi előírások alkalmazását tekintve – megfelelő színvonalon állították össze.

A Főosztály stratégiai tervében továbbra is hosszú távú célkitűzésként szerepel a büntetés-végrehajtási szervezet belső ellenőrzési rendszerének megerősítése. Ennek érdekében a függetlenített belső ellenőrzési rendszer, valamint a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzési rendszer (a továbbiakban: FEUVE rendszer) vizsgálatára irányuló konkrét ellenőrzéseinken túl a 2008. évre kijelölt ellenőrzéseink során is – az előző évekhez hasonlóan – ki kell térni az ellenőrzési rendszerek egyes ellenőrzési témákhoz kapcsolódó részeinek elemzésére.

A Bej.-ben foglalt adatszolgáltatási kötelezettségeinknek az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium belső ellenőrzési vezetője felé maradéktalanul eleget tettünk. Elkészítettük az összefoglaló éves ellenőrzési tervet, illetve az éves összefoglaló ellenőrzési jelentést, és azokat határidőre megküldtük a felügyeleti szerv részére.

A BVOP-n, valamint a büntetés-végrehajtási intézetekben, intézményekben végrehajtott ellenőrzések során tett megállapításainkkal és javaslatainkkal igyekeztünk hozzájárulni a büntetés-végrehajtási szervezet szabályos költségvetési gazdálkodásának megteremtéséhez, melyet 2008. év folyamán továbbra is célul tűztük ki. A fentiek alapján a 2008. évi ellenőrzési tervünkben a büntetés-végrehajtási szervezet egészét tekintve kockázatosnak ítélt területeket – közbeszerzési eljárások, belső ellenőrzési rendszer (függetlenített belső ellenőrzés, FEUVE rendszer) – jelöltük ki.

A gazdasági társaságok tevékenysége

A társaságok a foglalkoztatás, munkáltatás tekintetében vegyes képet nyújtanak. Öt társaságnál növekedett, hétnél csökkent a várható foglalkoztatott létszám. Utóbbi megállapítás különösen jellemző volt a mezőgazdasági társaságokra, ahol az anyaintézetben

elhelyezett fogvatartotti átlaglétszámok alacsonyabb volta mellett a csökkenésben szerepet játszott az elítéltek összetételének biztonsági szempontból való kedvezőtlen alakulása és az élő munkát igénylő ágazatok visszaszorulása. Az említett körülmények összességében 4%-os csökkenést okoztak. Az ipari társaságoknál főként a bér munka-tevékenység arányának növekedése kompenzálta ezt a csökkenést, ezért a várható foglalkoztatott fogvatartotti létszám, ha szerényen is (29 fő, 0,6%), de meghaladta az előző év értékét. A 2001. évi csúcspont óta erre nem volt példa. A fogvatartotti létszám általános csökkenése maga után vont a munkaerővel történő hatékonyabb gazdálkodás követelményét. Erre utal, hogy a dolgozó létszám nagyobb mértékben növekedett, mint az állományi létszám. Lezárult a sopronkőhidai EQUAL program, mely eredményeinek kiértékelése folyik. Az értékelést követően vizsgálni szükséges a „jó gyakorlat” elterjesztésének lehetőségeit.

A büntetés-végrehajtás gazdasági társaságainál 2007-ben a foglalkoztatott fogvatartottak várható átlagos állományi létszáma 4 129 fő, az átlagos dolgozói létszám 3 085 fő volt. A fogvatartottaknak kifizetett átlagmunkadíj a tényleges dolgozói létszámra vetítve meghaladta a törvényben előírt minimumot. Az átlagmunkadíj (a személyi jellegű egyéb kifizetésekkel együtt) állományi létszámra vetítve 16 761 Ft/fő/hó, a tényleges dolgozói létszámra vetítve 22 433 Ft/fő/hó volt.

A büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok 2007. évi gazdálkodásának eredményében a korábbi évek tendenciájának megfelelő várakozások érvényesültek. Az ipari profilú társaságok többségének működésében továbbra is mutatkoznak az örökölt – versenyképtelen – profil (pl. konfekcióipar) ágazati hátrányai. A váltáshoz a társaságok nem rendelkeznek elegendő forrással, ezért az csak több év alatt valósítható meg. Ennek ellenére a korábban megkezdett szerkezetváltások, valamint a központi pénzügyi beavatkozások átmenetileg stabilizálták a korábban jelentős veszteségeket elérő társaságokat. Sajnos a fejlődés lassú, a nyolc, alaptevékenységében ipari jellegű társaság közül a Duna Papír Kft. és a Duna-Mix Kft. működött eredményesen, a többi gazdálkodása – központi kiemelt támogatás nélkül – veszteséges. Az Ipoly Cipőgyár Kft. a tervezettnél megfelelően ténylegesen is negatív eredményt (30 millió Ft) ért el. A mezőgazdasági társaságoknál a kedvezőtlen időjárási tényezők (aszály) negatív hatását ellensúlyozta a termékek értékesítési árában bekövetkezett jelentős emelkedés.

A 2007. év kiemelt figyelemmel kísért tevékenysége volt a társaságok részvétele a PPP-konstrukcióban épülő Tiszalöki Országos Bv. Intézet beruházásában (zárkaajtó) és első felszerelésében. Az ebből elért összárbevétel nem éri el a társaságok összárbevételének 10%-át,

ugyanakkor megmutatta lehetőségeiket. Sajnos a hasonló konstrukcióban épülő szombathelyi bv. intézet felszerelésében már korántsem tudtak a társaságok hasonló mértéket elérni.

Összességükben a büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok pozitív eredménnyel, várhatóan 289,8 millió forint összegű nyereséggel zárták a gazdálkodási évet. (Ezen belül – az előző bekezdésben bemutatott helyzetet tükrözve – az ipari profilú társaságok összesített eredménye 107,5 millió Ft, a mezőgazdaságiaké 182,3 millió Ft nyereség.) Ez az eredmény a tervezett szintet 88%-kal meghaladja. Ez részben a kedvező mezőgazdasági áremelkedések hatásának (Állampusztai Kft., Pálhalmi Agrospeciál Kft.), részben pedig a IV. negyed évben juttatott – 160 millió forint összegű – rendkívüli költségvetési előirányzatnak (BUFA Kft., Sopronkőhidai Kft., Ábránd Ágynemű Kft., Nostra Kft., Kalocsai Konfekcióipari Kft.) köszönhető. A kimutatott eredmény tehát nem tisztán a gazdálkodás eredményességét tükrözi. Annak alakulását több, alább részletezett egyszeri esemény, egyedi döntés befolyásolta.

A piaci lehetőségek változásának figyelembe vételével évközben négy társaság jelentette be az üzleti terv módosításának igényét. A várható eredmények alakulásában a tervezett bevételek és a ráfordítások arányainak módosulása, eltolódása figyelhető meg. Az eredmények a bevételek 8,1%-os és a ráfordítások 4,9%-os növekedése mellett alakultak ki (2006. évhez viszonyítva, ahol az osztalékfizetési kötelezettség miatt az adózott eredményt vizsgáltuk). Jelentős aránybeli eltolódás jelentkezik azonban az ipari és a mezőgazdasági társaságok között. Míg az előbbinél a bevétel növekedése 4,2%, a ráfordítások csökkenése 4,3%, a várható eredménynövekedés mintegy 300 millió Ft, addig az utóbbinál a bevétel növekedése 10,8%, a ráfordítások növekedése 12%, az eredmény csökkenése 13,9% között. A központi támogatások (fejlesztési kezeléssel ellátott előirányzat és többlettámogatás) összességében a terv 222,7%-os szintjén realizálódtak.

Hangsúlyozni kell a várható eredmények bemutatása során, hogy a december hónapban kalkulált, várható eredmények a gazdasági év teljes lezárásával (a mérlegkészítés időpontjáig ismertté váló és realizálódó gazdasági események, pl. a mezőgazdasági támogatások, elszámolandó értékvesztések hatására) még módosulhatnak.

A beruházásokat áttekintve elmondható, hogy jelentős – 40 millió Ft-ot meghaladó – fejlesztő beruházás három helyen valósult meg. Ezeket két mezőgazdasági társaság, az ipariak közül pedig a tököli Duna Papír Kft. hajtott végre. Utóbbi a saját pénzeszközeiből a papíripari alaptervekenységét kiszolgáló és fejlesztő és a tevékenységet bővítő (folpack gépsor) beruházást hajtott végre. Az Állampusztai Kft. elsősorban gépeit korszerűsítette, a Pálhalmi Agrospeciál Kft. mind növényter-

mesztési, mind állattenyésztési, mind pedig kiegészítő ipari ágazataiban hajtott végre fejlesztő – gépi, környezetvédelmi és állományjavító – beruházásokat. Az év végére elkészült a Kft. beruházása, a biogáz üzem – mintegy 2 milliárd Ft bekerülési értékkel. Ebből az összegből ezt az évet 52 millió Ft saját forrás, 346,5 millió Ft banki hitel és 560,8 millió Ft elnyert pályázati támogatás érintette. Kiemelendő a kisebb beruházások közül a Sopronkőhidai Kft. által fűtés-átalakításra fordított 7 millió Ft, mely megteremtheti a társaság költséghatékonyabb működésének alapjait.

A társaságok eredményének, működésének reális megítéléséhez számba kell venni azokat a tényezőket, amelyek tőlük független okokból befolyásolták teljesítményüket. Ezek között kell megemlíteni:

– A munkaviszonyban lévő állomány minimálbérének, valamint a garantált bérminimumának törvényileg előírt emelését, a fogvatartottak esetében az alapmunkadíj emelkedésének hatását.

– Az állami támogatás alakulását. Ennek összege a bázis évi támogatás szintjén, 150 millió forint összegben került jóváhagyásra. A társaságok határidőn túli tartozásállományának konszolidálására – a felszámolási eljárások megelőzése érdekében – a kormány célzottan 160 millió Ft további költségvetési előirányzatot hagyott jóvá.

– A fejezeten kívüli költségvetési támogatást, amely a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó támogatásokból származik. Ennek teljes összege még nem becsülhető, mert az, a kifizetési időponttól függően kerül be a beszámolási időszak, a 2007. év vagy majd a 2008. év elszámolásába.

– A törvényi változások hatását. Jelentős törvényi változások léptek életbe a 2007. évben, ám ezek hatása jelentős mértékben nem befolyásolta a gazdálkodást, hanem elsősorban adminisztratív jellegű volt. Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény hatályba lépésével a társaságok tulajdonosi irányítása az Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács (NVT) hatáskörébe került, mely jelenleg e jogkörét a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (MNV Zrt) közreműködésével gyakorolja. A szakmai és tulajdonosi irányítás megosztásából adódó, az elítélt-foglalkoztatás mint állami feladat ellátását érintő kérdésköröket a BVOP az NVT elé tárta.

A társaságok helyzetét mind az alapító, mind az alapító képviselője 2007-ben is fokozott figyelemmel kísérte. A folyamatos működőképesség fenntartása, az eredményes gazdálkodás segítése érdekében számos intézkedést tettek. Ezek közül a leglényegesebbek:

– A társaságok működésében várható pénzügyi nehézségek kezelésére az alapító a 2005.

évi eredmények és eredménytartalékok terhére történő osztalékfizetési kötelezettség előírásával 79,2 millió Ft összegű központi forrást képezett.

– A központilag felosztott költségvetési források – a fentiekben részletezetten – összességében közel 326,8 millió Ft összegben realizálódtak. Ennek elosztásával az alapító és az alapító képviselője a működőképesség fenntartását, a veszteségek mérséklését tudta biztosítani.

Az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és az azokat meghatározó intézkedésekről szóló 2118/2006. és a közfeladatok felülvizsgálatáról szóló 2229/2006. számú kormányhatározatokban előírt szakmai munkát elvégeztük, de a folyamat a tulajdonosi bizonytalanságok miatt még nem zárult le.

A büntetés-végrehajtás gazdasági társaságainak többsége a velük szemben támasztott követelménynek, a fogvatartottak foglalkoztatásának csak jelentős központi beavatkozás, többletforrások biztosítása mellett tudott megfelelni. Tevékenységüket társadalmilag negatív visszhangot adó rendkívüli esemény nem terhelte.

Továbbra is megoldatlan problémaként jelentkezett a társaságok túlnyomó többségének forráshiánya. A forráshiány a fizetőképesség további gyengülését eredményezte. Ennek következménye volt a fejlesztések elmaradása, az ebből adódó folyamatos lecsúszás, az alaptevékenységekben az üzleti kapcsolatok kiépítésének, a felmerülő profilváltásnak ellehetetlenülése. Előbbiekből kifolyólag pozitív irányú elmozdulás a társaságok összességében továbbra sem várható. Változatlan működési struktúra és feltételrendszer mellett nem képzelhető el a társaságok felzárkózása a versenytársakhoz, továbbra is lecsúszásukkal kell számolni. Változást hozhat a szervezeti struktúra átalakítása racionalizálása, de ennek feltétele a szerkezetváltáshoz szükséges források biztosítása. A 2008. évi működésre ezért jelentős befolyással lesz a tulajdonosi irányítás helyzetének alakulása és a kormány döntésének megfelelő intézkedések sora.

**AZ IGAZSÁGÜGYI ÉS RENDÉSZETI MINISZTER ÁLTAL
A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET SZÁMÁRA MEGHATÁROZOTT
2008. ÉVI FŐ FELADATOK**

1. A Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézet és a Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet birtokbavételi folyamatának lezárása, az intézetek betelepítése és az üzemeltetővel együttműködve a biztonságos és jogszerű működés folyamatos biztosítása.
2. A büntetés-végrehajtási szervezet korszerűsítésének keretében az intézetek, intézmények, gazdálkodó szervezetek közötti integráció lehetőségének újragondolása, az érintett személyi állomány széleskörű bevonásával, a várható gazdasági hatások értékelésével. Az integrációból eredő feladatok megtervezése, az optimális megoldások keresése és ütemezés szerinti végrehajtása.
3. A büntetés-végrehajtásra vonatkozó országos parancsnoki és intézetparancsnoki belső szabályozók mennyiségi és minőségi deregulációjának tovább folytatása, valamint a hatályos intézkedések folyamatos közzététele az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi CX. törvény, vonatkozó előírásai szerint.
4. A büntetés-végrehajtás költségvetési szerveinek gazdálkodással összefüggő, működésükre vonatkozó egységes, integrált szabályozásának kidolgozása.
5. Az IMEI korszerű működtetésére és elhelyezésére vonatkozó részletes ütemterv kidolgozása.
6. A büntetés-végrehajtási szervek üzemeltetésében lévő főzőkonyhák további működtetési irányvonalainak kidolgozása, a jelenlegi állapot felmérését követően ütemezett végrehajtása, figyelemmel a fogvatartotti ételmezés és a személyi állomány étkeztetésének korszerű, szakszerű biztosíthatóságára.
7. A személyi állomány körében tapasztalható esetleges korrupciós cselekmények, illetve fegyelemsértések kialakulásának megakadályozása, valamint visszaszorítása.